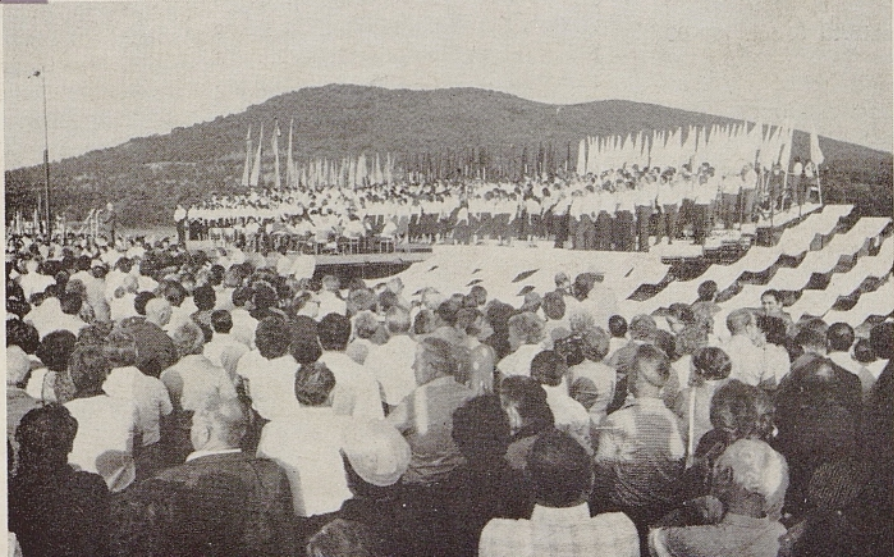

mladika

8

MLADIKA

IZHAJA DESETKRAT V LETU

1980 LETO XXIII. - ŠTEV. 8

Poštnina plačana v gotovini -
Skupina III/70

KAZALO

Svobodni mikrofoni Drage '80	97
Vladimir Kos: Dve pesmi	100
Alojz Rebula: Slovenski Makabejci	101
Tatjana Rojc: Dober dan, mladost	103
Vladimir Kos: Med štirimi očmi in telefonom	104
Marija Kostnapfel: Iščem igračo	105
Bruna Pertot: Simpatična znanka - sliva	106
Pod črto: Politični sporazum; Politični levokrog; Franco Basaglia	106
Vladimir Kos: Nekje na nevidni meji	108
Majda Košuta: Izpit	109
Albert Miklavec: Zima	109
Niko Kotnik: Pesmi	110
Staro in novo	111
Antena	112
Martin Jevnikar: Zamejska in zdomska literatura: Peter Krečič: »Avgust Černigoj«; Branko Babič: »Ljudje in boji na Kozari«	115
Z vseh vetrov in Ocene	116

Na platnicah: Pisma; Čuk na Obelisku; Za smeh

Priloga: Pavle Merkù: Slovenski priimki na zahodni meji (str. 25 - 28)

Zunanja oprema: Jasna Merkù

Uredništvo in uprava: 34133
Trst, ul. Donizetti 3, tel. 768189

Poštni tekoči račun 11/7019
»Mladika« - Trst

Lastnik: SLOVENSKA PROSVETA

Registrirano na sodišču v Trstu
št. 193

Član USPI (Zveze italijanskega periodičnega tiska)

tisk »graphart«, trst, rossetti 14

pisma pisma pisma pisma

Pisma v tej rubriki izražajo mnenja dopisnikov in ne obvezujejo uredništva.

PRIIMKI

Boleč je bil fašistični zakon, ki je zaukazal nasilno spremeniti in umeletno prikrojevati priimke slovenskih in hrvaških ljudi na takratnem fašističnem teritoriju. Namen je bil jasen: popolnoma izbrisati vsako sled slovenstva in iz naših ljudi napraviti pristne Italijane. Ljudstvo se je takrat žilavo upiralo vsemu, a proti temu zakonu niso mogli ničesar. Danes pa se zdi, da tisti zakon žanje popolno odobravanje naših ljudi. Da se razumemo! Po osvoboditvi nam je bila dana možnost, da svoje priimke zopet ponášimo in tega se je takrat in še danes poslužujejo nekateri posamezniki. Veliko pa je takih, ki se bojijo ali ki se nočejo posluževati teh okolnosti in se pri tem predvsem sklicujejo na prevelike stroške (sic!). Spet drugi pravijo: takrat so nam nasilno spremenili priimke, zato naj nam jih zdaj z novimi ukrepi zopet povrnejo v prejšnjo obliko. Ali pa bo tak ugovor držal? Staro pravilo pravi: če hočeš, lahko vse narediš. Tako je, mislim, tudi za ta postopek, ki daje možnost, da si zopet pridobiš izvorni priimek.

Včasih si le kdo zmisli, da se posluži možnosti menjave priimka (nekateri bi radi poslovenili tudi ime) in vprašuje na desno in levo. Bi bili tako prijazni, da bi objasnili, kam se je treba obrniti ali kakšen postopek je pri vsem tem potreben? Hvala za prijaznost!

(Podpis)

Hvala Vam za pismo in vprašanja v njem. Kot veste, nimamo, še danes vsi Slovenci v zamejstvu — iz naše malomarnosti in krivičnih zakonov vojne Italije — slovenskih priimkov.

Mnogo se govori o tem, da bomo jeseni ali najkasneje pomladi prihod-

njega leta imeli globalni zaščitni zakon. Počakajmo na tega. Če v tem ne bo jasno rešeno vprašanje povrnitve slovenskih priimkov v prvotno obliko, potem bomo v naši rubriki odprli posebno pravno administrativno posvetovalnico za različne primere in skušali svetovati ljudem najboljšo pot. Do takrat pa, vsaj to je naše mnenje, počakajmo!

NAŠA ŠOLA

Vedno bolj sem prepričan, da imamo Slovenci v Italiji samo to, kar smo si sami zgradili in priborili, in to, kar so nam po pravici dali zavazniki. Posledica tega je tudi različno postopanje italijanskih oblasti do tržaških, goriških in beneških Slovencev. Največ imamo v Trstu, najmanj v Benečiji. Osimi hoče zdaj to stanje zamrzniti. Od podpisa sporazuma so minila že leta, a globalne zakonske zaščite ni od nikoder. In če bo zaščita taka, kakor se kaže v delu posebne študijske komisije, se bomo morali še naprej boriti za naše pravice. Obljubljajo nam seveda zakonsko ure-

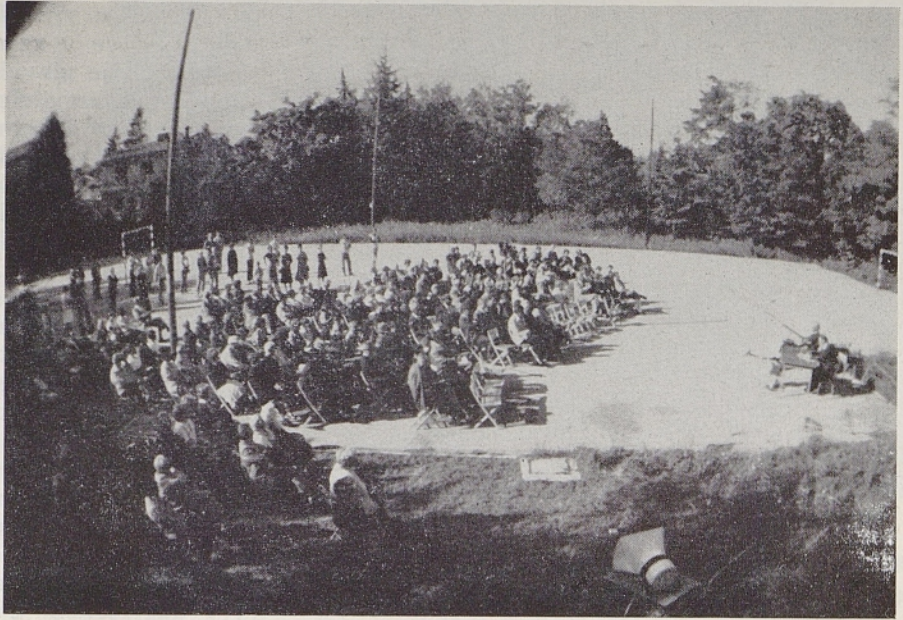
(Dalje na 3. strani platnic)

SLIKA NA PLATNICI prikazuje del množice, ki se je zbrala na bazovski gmajni v nedeljo, 7. septembra, da počasti spomin bazoviških junakov ob 50-letnici njihove ustrelitve. O tem dogodku na kratko poročamo v Anteni. Svetujemo pa vam, da preberete tudi govor pisatelja Alojza Rebule, ki ga v celoti objavljamo na str. 101. Pisatelj Rebula ga je prebral na predvečer skupne manifestacije v župni cerkvi na Bazovici, kjer vsako leto na dan ustrelitve darujejo mašo v spomin padlih.

REVIJO IZDAJA UREDNIŠKI ODBOR: Marija Besednjak, Lojzka Bratuž, Ivo Jevnikar, Saša Martelanc, Marij Maver (odgovorni urednik), Albert Miklavec, Franc Mljač, Aleksander Mužina, Sergij Pahor, Danilo Pertot (uprava), Ivan Peterlin, Maks Šah, Drago Štoka, Zora Tavčar in Edvard Žerjal (likovna oprema). Vsi pisci sodelujejo brezplačno.

Posamezna številka Mladike stane 700 lir. Celoletna naročnina za Italijo 6.500 lir: nakazati na poštni tekoči račun 11/7019 — »Mladika« — Trst. Letna naročnina za Jugoslavijo 150 ND. Druge države 12 US dolarjev (ali enakovreden znesek v tuji valuti).

Med predavanjem dr. Franca Perka v nedeljo popoldne

Svobodni mikrofoni Drage '80

Petnajsti študijski dnevi Društva slovenskih izobražencev v Trstu so tudi letos opravili poslanstvo, ki je v njihovem nenapisanem statutu: v duhovno razgibanem vzdušju so posvetili v nekatere občane in specifično slovenske probleme ter pri tem omogočili do skrajnosti svobodno izmenjavo mnenj.

Poudarjanje svobodnosti, tega temeljnega atributa Drage, bi lahko bilo tudi odveč, saj gre za samoumevnost, ki jo od rojstnega leta 1966 priznavajo prijatelji in neprijatelji te duhovne tribune trojne in trajne Slovenije. Ne smemo pa pozabiti, da je svoboda v zelo tesni zvezi s pogumom, brez katerega sta človek in skupnost, ki ji pripada, bolj ali manj nevarno pohabljeni. Svobodno govorjenje je zato tudi odraz neke temeljne solidnosti, premočrtnosti in zvestobe, skratka značajnosti.

Sodobni svet, in slovenski še posebej, pač ne razsipata s temi vrednotami, na katere se sicer vsi in vsepovsod sklicujejo. Zato naj gre še enkrat vse priznanje Dragi, da je mimo vsega drugega najprej zares svoboden forum. V tem je njena moč, v tem je njen čar. In seveda njena »antipatičnost« v očeh tistih, ki so na take stvari alergični.

TEME IN PREDAVATELJI

Kronisti so o tem že obširno poročali v dneh Drage, zato se omejujemo na kratek povzetek, ki mu bomo dodali kak vtis, pripombo in misel.

Prvi predavatelj letošnjih študijskih dni je bil tržaški škof Lovrenc Bellomi. Govoril je o temi »Vera in kultura za svobodnega človeka«. Obširno je razčlenil pojem kulture in pri tem ugotovil predvsem tole: izvor in cilj kulture je predvsem človek; kultura brez povezave z vero ima kot edino končno alternativo gluhi obup; prava meja med svobodo in suženjstvom poteka že v srcu vsakega posameznika.

Tržaški škof si je osvojil občinstvo s temperamentnostjo izkušenega govornika ter je poživil nelahko temo z improvizacijami, ki so večsah mejile na prijateljsko prisrčnost. Med debato je s toplino in globokim prepričanjem govoril o enakovrednosti vseh kultur. Pri tem so poslušalci spet lahko živo začutili, da sedi za predavateljsko mizo iskren prijatelj Slovencev.

Naslednji govornik je bil Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete in urednik naše revije. »Slovenstvo v svoji kulturno-politični informaciji danes« se je glasil naslov njegovega po-

Tržaški škof Lorenzo Bellomi o veri in kulturi

sega, v katerem je analiziral slovenska tiskana občila doma in po svetu. Označil je njihovo vlogo, bodisi pozitivno bodisi negativno, ter pri tem razširil problem na razne zaskrbljavajoče aspekte, ki zavirajo slovensko duhovno rast ali celo strežejo po življenju koreninam slovenstva.

Maver je najprej pokazal dve odliki: metodološko organiziranost svojega teksta in pa izredno izbrano slovenščino. Pri tem pa je ostal stvaren in je svoje misli sintetiziral z veliko jasnostjo. To mu je pri neki vnaprej pričakovani kritiki prineslo očitek »etiketiranja« in rezko zavrnitev namesto protiargumentov. Marij Maver je pokazal veliko razgledanost v slovenski kulturnopolitični sferi in nič manj veliko prizetost za te aspekte in probleme slovenstva.

Tretji predavatelj, profesor Franc Perko z ljubljanske teološke fakultete, pa je obravnaval tematiko pod naslovom »Slovenska Cerkev iz

Marij Maver je predaval o slovenskem tisku

preteklosti v prihodnost«. Pregledno je podal vlogo Cerkev v zgodovini slovenskega naroda, pri tem pa je glavino predavanja posvetil dogajanjem v tem stoletju in še posebej v sami sedanjosti. Med drugim je zavrnil očitke o »izdajstvu« slovenske Cerkev med zadnjo vojno; glede današnjega položaja je omenil probleme sožitja med Cerkvijo in oblastjo, pri čemer je opozoril, da so katoličani v družbi mnogokrat drugorazredni državljani. Zaključil je z zaupanjem v prerojenje slovenskega krščanstva, ki ho moralo ob usihanju kvantitete skrbeti predvsem za svojo kvaliteto.

Pri profesorju Perku so poslušalci cenili najprej izjemno jasnost in preglednost obravnavane teme, potem pa umirjenost tako v podajanju kot v slogu. Na tem ozadju pa so izstopale pogumno in prepričano povedane resnice, večkrat podprte z argumenti, ki so bili že na meji fine ironije. Zlasti v debatnem delu je bil s tem dosežen še eden tistih viškov, ki zapuščajo v udeležencih Drage močne vtise in zadoščenja.

ODMEVI

Prvi odmevi so prišli do izraza seveda že takoj, to je med debatami. Diskutanti so pomagali predložene teme še razširiti, pri čemer so se eni omejili na detajle, drugi pa so šli bolj v ši-

Drago je sklenil prof. dr. Franc Perko

rino ali že kar v samostojne dodatke. Po splošnem mnenju je bila debata v letošnji Dragi zelo zanimiva, pestra in udarna. (Le kak posameznik, ki skoraj vsako leto popolnoma zaide iz teme, naj bi v bodoče občinstvu prizanašal vsaj z bizarnostjo!)

Novost letošnje Drage je bil diskutant - komunist, ki je želel ovreči razne izrečene kritike in je hkrati poudarjal širino tako imenovanega evrokomunizma. Njegov poseg je delu publike imponiral zaradi poguma, drugi pa so bili mnenja, da s tem ne kaže pretiravati, saj je bilo tveganje minimalno, lep vtis pa zajamčen.

IX. LITERARNI NATEČAJ »MLADIKE«

1. Revija Mladika razpisuje nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi poljubne vsebine.
2. Rokopis je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih s priporočeno pošiljko na naslov MLADIKA, ul. Donizetti 3, 34133 TRST, do 31. decembra 1980. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v spremnem pismu, opremljenem z istim geslom ali šifro.
3. Ocenjevalno komisijo sestavljajo: univ. prof. in kritik Martin Jevnikar, odgovorni urednik revije Marij Maver, pisatelj Alojz Rebula, pesnik Albert Miklavec in pesnica Ljubka Šorli-Bratuževa. Mnenje komisije je dokončno.
4. Na razpolago so sledeče nagrade:

za črtico ali novelo:
prva nagrada 100.000 lir
druga nagrada 50.000 lir
tretja nagrada 30.000 lir

za ciklus pesmi:
prva nagrada 50.000 lir
druga nagrada 30.000 lir
tretja nagrada 20.000 lir
5. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku — Prešernovem dnevu na javni prireditvi in po časopisju ter bo sporočen z osebnim pismom nagrajencem.

Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 1981. Objavljena bodo lahko tudi druga dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerne za objavo.

Draga 1980: troje posnetkov - tri skupine pozornih poslušalcev med predavanjem dr. Franca Perka v nedeljo popoldne. Po jutranji nevihti se je sonce, ki je popoldne posijalo na ploščad, kar prilegalo. Tako nas je ujel v svoj aparat udeleženec.

VLADIMIR KOS

DVE PESMI

Junjsko poročilo

*Zapestnica srebrnih deževnih kapljic:
na čisto navadni travi;
na čisto navadne trave
popolnih udih
in v halji sap.*

*Za vse, ki ljubijo objektivnost pesmi:
zapestnica zdrkne s trave,
ko sonce s poljubom vname
samotnih udov
jekleno vez.*

*Za vse, ki ljubijo subjektivnost stihov:
v kanal se smaragdno sveti
in sonce ji daje tleti
iz tajn zakladov,
kjer čuje dih.*

Večer na sredi avgusta

*Večernemu soncu odprli so duri v nebesa.
Od znotraj od tlaka je vztlelo škrlatno zlato.
In ko so se vrata počasi, počasi vrtela
in lesk spremenil je pokrajine staro oko,*

*sem vzkljnil: »Povej mi: je naša Marija
prav v takšno lepoto in takšna nebesa odšla?«
Ozrlo se sonce za hip je. Morda, da prikima?
Še veter obstal je, da čaka med bori na dà.*

*A duri se tiho zaprle so v jeklo modrine.
V pokrajine staro oko se spet vrnil je hlad.
Z zapahnjenih vrat so se zvezdice v noč zaiskrile
s porednostjo, polno še bliže vabečih me nad.*

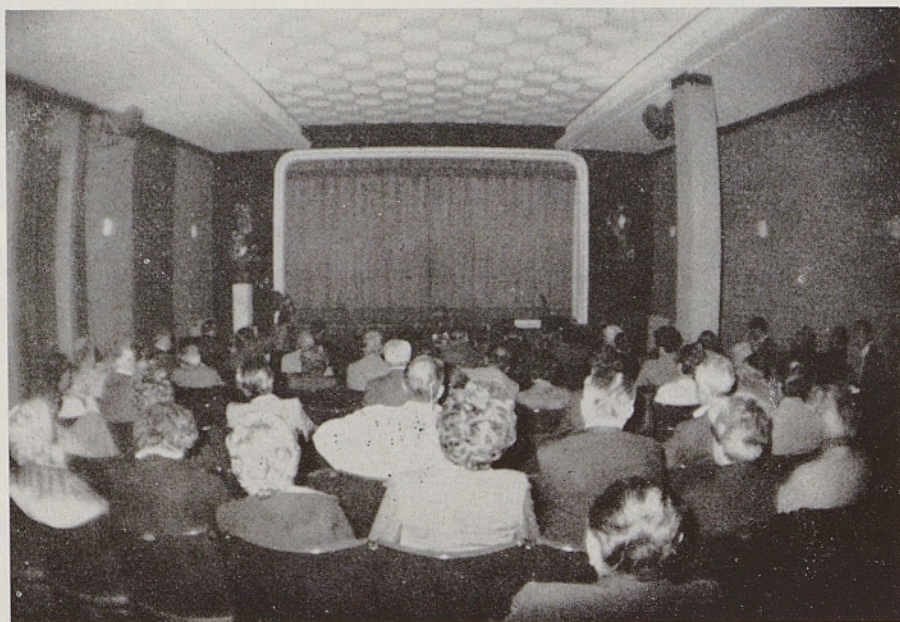
Svobodni mikrofoni...

Na vsak način je nastop poživil svobodno tribuno in jo s tem ovrednotil tudi z doslej manjkajoče strani.

Čeprav prihaja ta zapis iz Dragi naklonjenih krogov, smo vendar prepričani ne le v subjektivnost marveč tudi v objektivnost trditve, da vsakoletni študijski dnevi še dalje vžigajo.

O tem pričajo udeležba, debate in priznanja, katerih mnoga so izrečena s prizvokom resnične hvaležnosti za nekaj, kar je v sodobni slovenski stvarnosti redkost.

Ob teh trdnih dejstvih preostaja organizatorjem Drage samo eno: nadaljevati v znamenju kvalitete. Podpirala jih bo široka zavest o dragocenosti svobodnih mikrofonov v zeleni areni svobodnega slovenskega snovanja.

V nedeljo zjutraj so udeleženci zaradi nevihte morali slediti predavanju v dvorani Finžgarjevega doma

Slovenski Makabejci

Govor pri spominski svečanosti po sv. maši v bazovski župni cerkvi ob petdesetletnici ustrelitve štirih slovenskih junakov.

Bazovica, 6. septembra 1980.

Ko sem sprejel vabilo g. Živca, da spregovorim v bazoviški cerkvi o Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču ob petdesetletnici smrti, bi bil lahko zaslišal v svoji notranjosti neki glas. Nekdo, ki me neviden spremlja, bi bil lahko vprašal: Tam, pred oltarjem, nekaj metrov stran od Kneza miru, boš v teh atentatskih časih proslavljal atentatorje, čeprav junaške, čeprav čiste, čeprav slovenske?

Lahko bi bil slišal ta opomin, pa ga nisem: kaj naj to pomeni?

Vsekakor je krščanstvo vse prej kot religija nasilja. Njegov ustanovitelj, Kristus, je sam sebe imenoval *k r o t k e g a*. V govoru na gori, v tem najpretnostnejšem manifestu vseh časov, je izrekel blagor miroljubnim, krotkim in usmiljenim.

Podobno je največji apostol krščanstva, Pavel, takole naštel sadove Kristusovega duha: »Veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, zdržnost« (Gal 5,22. 23a,25)

Skratka: kakršnokoli oboževanje nasilja, tako na desni kakor na levi, nima kaj z evangelijem.

Še takšen krščansko-islamski ekumenizem ne bo mogel pripraviti kristjana do tega, da bi mogel pristati na ideologijo in prakso ajatolaha Homejnija.

Tukaj se postavlja vprašanje: je potemtakem krščanstvo religija življenjske pasivnosti? Je kristjan človek, ki si bo v brezmejni vdanosti pustil deževati na glavo karkoli?

Tako Kristus kakor sv. Pavel sta nam nekoliko posvetila v ta dvom.

Ko ga vojak udari pred Kajfo, mu Kristus ne ponudi še drugega lica.

Dostojanstveno ga vpraša: »Zakaj me biješ?«

Prav tako Pavel, ko ga hočejo v Solunu prebičati, blokira tiste biče, rekoč: »Rimski državljan sem!«

Ne, Kristusov nauk ni vzgajališče za ovce. Te dni je krščanska Poljska to tudi bleščeče dokazala, od baltskih ladjedelnic do šlezijskih rudnikov.

In vendar — ali ni od ponosne dostojanstvenosti do nasilnega upora razdalja, ki je za kristjana nepremostljiva?

Da nepremostljiva ni, to je v slovesnem dokumentu izjavil prav isti papež — Pavel VI. —, ki je sicer nekoč tudi rekel: »Revolucija, ta beseda naj se med nami ne imenuje«. V okrožnici *Populorum progressio* je namreč zapisal tudi stavek, da je upor dovoljen v primeru »hude in dolgotrajne tiranije«.

Vzemimo zdaj leto 1930 v Julijski krajini, v dvanajstem letu italijanske okupacije in v 8. letu fašističnega režima.

600.000 pripadnikov slovensko-hrvaške narodnostne skupnosti je imelo za sabo desetletje, ki se da ilustrirati z naslednjimi številkami.

550 slovenskih in hrvaških šol je bilo spremenjenih v italijanske, vseh 800 učiteljev je bilo pregnanih ali prestavljenih, nad 50.000 slovenskim otrokom je bil odvzet pouk v materinem jeziku.

Razpuščene so bile vse slovenske in hrvaške politične organizacije, vse številne zadruge in kulturna združenja.

Vse slovansko krajepisje je bilo poitalijančeno, slovenski in hrvaški jezik je moral zginiti ne samo iz uradov, ne samo z napisov, ampak celo z ulice in celo — tu je fašizem dosegel višek blaznosti — iz krstnih knjig in z grobov.

V samem tržaškem mestu so bili dotlej zgoreli v škvadrističnih plamenih štirje slovenski narodni domovi, zgrajeni ne toliko iz žuljev kolikor iz krvi malega slovenskega človeka, naših kamnarjev in nosačev, naših mlekaric in peric: veličastni Balkan v dosti bolj živem mestnem središču, kakor je današnji Kulturni dom, ko je požig terjal tudi nekaj mrtvih, in narodni dom v Rojanu, pri Sv. Ivanu in v Barkovljah.

Do tistega leta je bilo 73 Slovencev in Hrvatov obsojenih na skupno 686 let zapora: trije so si zaradi mučenja vzeli življenje.

Slovenska bomba je, kot veste, eksplodirala v tiskarni časopisa Il Popolo di Trieste šele potem, ko je ta deset let bruhal ogenj na Slovence.

Toda kaj se je bilo v tem desetletju zgodilo po slovenskih časopisnih hišah?

Tudi če ne jemljemo v poštev, kaj se je zgodilo v Puli in v Gorici, zadostuje podatek, da je bila v tem času hiša dnevnika Edinost desetkrat napadena, časopis pa na koncu ukinjen, kakor slovenski tisk v celoti.

Z eno besedo: če je bila kdaj v zgodovini tiranija, proti kateri je bil upor ne samo upravičen, ampak svet, je bila to za Slovence — za Italijana je bila diktatura zgolj ideološka — fašistična tiranija.

Proti takšni tiraniji, ki je obsodila njihov narod na najhitrejšo smrt, so se vzdignili naši štirje Makabejci, dejansko samo vidni vrh nevidne ledene gore odporiške Primorske: saj je na procesu, na katerem so bili obsojeni, sedelo z njimi v kletki še 83 slovenskih tovarišev.

Človek more samo s ponosom brati, s kakšnim policijsko-juridičnim bojnim strojem je Mussolini zavaroval to veliko justično farso.

V Gorico prihiti iz Rima vojni minister na sestanek s skupino generalov, v Trstu mobilizirajo 58. legijo fašistične milice, po Primorski poaretirajo okrog 700 ljudi, na jugoslovanski meji postrojijo 70.000 vojakov, v tržaškem pristanišču uperi svoje topove proti Krasu 10 bojnih ladij, na procesu preberejo 88 zvezkov zapisnikov.

In kdo so bili ti štirje, ki so skupaj s svojimi tovariši tako iznorili fašistično državo?

Dvaindvajsetletni Ferdo Bidovec, trgovski sin, najmlajši in najbolj neustrašen med njimi, ki gre skozi proces s kljubovalnim nasmeškom in v usodnem jutru prevpije strele z vzklikom »Živela Jugoslavija!«

Štiriindvajsetletni Franc Marušič, uradnik, ki fizično strt od bolezni na jetrih in od zapora sprejme obsodbo na smrt, ne da bi trenil z očesom.

Sedemindvajsetletni Zvonimir Miloš, bančni pomočnik, miren značaj, fant iz junaške snovi, ki ohrani do konca humor, s katerim je hrabil tovariše.

Štiriintridesetletni Alojz Valenčič, trgovski pomočnik, ki predlaga tovarišem, naj bi ves čas med procesom ponosno molčali.

Štirje lepi slovenski fantje, vsi še neoženjeni — aktivni člani tajne organizacije Borba namreč niso smeli biti oženjeni —, s svežim bistrim pogledom, uglajenih potez, intelektualnih obrazov. Niso bili torej tovarniški delavci, pripadniki klasičnega delavskega razreda, ampak prej pripadniki tega, kar bi lahko imenovali slovenski srednji sloj. Tega ne poudarjam zato, ker bi, sin delavca, imel kaj proti delavskemu razredu. Zgodovinska poštenost je tista, ki zahteva, da ovržemo vsako vsiljevanje demagoške razrednosti tja, kjer marksistična

razrednost nima kaj opraviti. Primorska je stala proti fašizmu ne kot razred, ampak kot narod, z vsemi svojimi sloji, od duhovnikov do nameščencev, iznad vsakršne razrednosti. Sicer pa, kdo je bil v tistem zgodovinskem trenutku dejansko naprednejši od naših velikih Bazovcev? Kdo je naprednejši od tistega, ki se bori za najelementarnejše pravice svojega umirajočega naroda?

Junaštvo — to besedo izgovarjam s čedalje večjo skepso. Obstaja namreč tudi junaštvo, pred katerim ne lebdi samo neki ideal, ampak tudi možnost njegovega uresničenja, torej možnost zmagovitega izida, možnost osebne afirmacije v novem političnem redu, možnost povračilne kariere.

Vprašajmo se: kaj so si lahko s svojim tveganjem obetali Bidovec Marušič Miloš Valenčič v času, ko je bil italijanski fašizem v svojem imperialističnem vzponu in je šibka Jugoslavija trepetala pred njim? Kar se tega tiče, je dovolj zgovoren podatek, da je jugoslovanski podkonzul v Trstu v strahu sežgal letake, ki so jih bili poslali v diplomatski vreči iz Ljubljane.

Od svoje dejavnosti niso mogli pričakovati ničesar drugega kakor razrvanje svojega osebnega življenja, v hujšem primeru zapor in v najhujšem smrt.

To je prvi vidik, ki daje profilu bazoviških junakov posebno etično visokost: da je iz njihove perspektive črtana vsaka karieristična primes.

A še neki drugi vidik je, iz katerega izhaja njihov brezupni idealizem.

Bazoviški borci nočejo biti nikogaršnja agentura, vsa sredstva za ilegalno delovanje si priskrbujejo sami na terenu, celo peklenške stroje izdelujejo sami.

Glede tega imamo formalno izjavo njihovega vrednega bojnega tovariša Vekoslava Špangerja — samo za las je ušel smrti obsodbi —, ki je v svoji znani knjigi napisal s slovesnimi velikimi črkami: **OD USTANOVITVE ORGANIZACIJE »BORBA« PA DO DNEVA, KO SMO BILI PRISILJENI ODITI ZA ZAPAHE, NISO NE TAJNA ORGANIZACIJA »BORBA« NE ČLANI TE DOBILI NITI BELIČA OD KOGAR KOLI, KI NI PRIPADAL TEJ ORGANIZACIJI.**

Drugače povedano: Bazovica — in iz današnje materialistične zamočvirjenosti lahko gledamo nanjo kot na etično legendo — je zunaj tistih dveh demonij, ki še zmeraj obvladujeta vsakršno politiko, se pravi zunaj **a m b i c i j e** in **z u n a j d e n a r j a**.

Bazovica je čisto samožrtvovanje za ideal. Za kakšen ideal, je jasno kot naše nebo te dni.

Za ideal neke zvestobe, ki ni samo zvestoba jeziku, zakaj narod je več kot jezik.

Narod je tudi duša in kretnja, je metaforika in slog, je zemlja in čas, je prijateljstvo in politika.

DOBER DAN, MLADOST

Počasi in trudno se trava dviga izpod težke rose. Luna se poslavlja. Noč se poslavlja. Kliče na svidenje. Samo en dan, en dan, ki se še ni začel. Hrasti sklanjajo krošnje in pozdravljajo. Smreke izdihujejo prijetno hladen in svež vonj. Bori vršijo. Morda jih je strah. Morda so veseli, ko lahko pojejo svojo večno pesem. Zvonik se pod neonsko svetlobo mogočno dviga nad vaški trg. Počasi se prebuja celó strah. Narava utihne. Ljudje in živali lezejo iz brlogov, da bi skočili v dan. Zvonovi kličejo k molitvi.

Počasi se je noč umaknila in s škodoželjnim smehom segla marsikomu v roko: »Kmalu se spet srečava!«

Autobus pa drvi dalje in se noče ustaviti. Tisti rožnati oblaček je naznanil dan. Autobus se je ustavil. Ljudje vstopajo in izstopajo. Limone, ki jih je deklica pozabila v košarici, prijetno zadišijo. Nekdo seže po njih. Vsi se zasmеjejo — limone so rumene. Rumeno je sreča. Toda hipoma zletijo limone na tla. Kotalijo se po

avtobusu in po cesti. Zamažejo se, niso več rumene, niso več sreča.

Zakaj, zakaj smo to storili? Ni več sreče. Nič več je ni. Vse, kar je bilo prej rumeno, je zdaj umazano, tako zelo umazano. Ni je več, nič več ... Rožnati oblaček se večja. Vse bolj in bolj se bliža zvoniku in ljudem, ki vstopajo in izstopajo. Nebo se obarva v nežno rožnato nianso. Tisoč, že tisoč! Še tisoč. Tisočletje. Že drugo tisočletje. Vendar prej ni bilo avtobusa, takrat so bile samo rumene limone in zelene oljke in rumeno grozdje in morje. In Sapfo. In ljubezen. Zda pa je drugo tisočletje. Moje tisočletje. Dolga je pot skozi življenje. Težko srečamo nekoga, ki je še videl rumene limone. Zda pa poznam samo umazanijo, avtobuse in gnečo.

Vendar je nebo rdeče. Njegova krvava kupola veličastno kliče k molitvi. Poklekni, življenje, ker še nisi videlo česa takega. Zakaj to je prvič. To je zadnjič! Kje je še tvoj zaton! Tedaj boš poljubilo goré in se na svojem zlatem

Slovenski Makabejci

Gre za zvestobo, ki je zvestoba narodni biti v njeni celovitosti.

To se pravi zvestoba v domači hiši in v šoli, v cerkvi in na volišču.

Zakaj poudarjam to celovitost?

Ker se med nami čedalje česče pojavlja čuden antropološki primerek: slovensko govoreči Italijan. Kar je v njem še našega, je nekaj površne izprane slovenščine, ki jo življenje čedalje bolj izpira. Vse ostalo je neslovensko, od časopisa, ki ga nosi v žepu, do stranke, kateri pripada.

V tem primeru kristjanu dvoumje ni dovoljeno, ob še tako bratski odprtosti drugemu narodu.

Isti Režiser zgodovine, ki nam je dal, da smo se rodili kot Slovenci, more želeti od nas samo eno: da to svojo vlogo tudi v polnosti izživimo.

V polnosti, to se pravi: da rojevamo slovenske otroke, da jim dajemo slovensko vzgojo, da podpiramo slovensko kulturo, da spoznava-

mo slovensko zemljo, da vidimo najprej slovenske Alpe, da slišimo najprej slovenske reke, da se najprej sklanjamo nad svojo slovensko usodo.

Brez te narodnostne celovitosti ne more biti osebnostne celovitosti. Narodno odpadništvo je dejansko življenjski faliment, čeprav zaviti v zunanjo družbeno uspešnost.

Te dni sem bral v časniku o Poljaki, ki se vračajo s sezonskega dela na Švedskem. Trajekt se bliža poljski obali. Sredi gore kovčkov stojijo tri lepe mlade Poljakinje. Ko zagledajo obalo, se srečne vržejo druga drugi v objem. Ko pa stopijo s trajekta, padejo na kolena in poljubijo zemljo: »Poljska, Poljska!«

Če to je občutje pripadnikov tridesetmilijskega naroda, kakšno naj bo šele občutje dvomilijonskega ob koščku njegove krvave zemlje?

Vsaj v duhu poljubimo to gmajno pod Koškojo: »Slovenija, Slovenija!«

In ostanimo ji zvesti, v celoviti zvestobi. Danes na teh tleh nič ne more biti progresivnejše od te zvestobe. Samo če utrjujejo to zvestobo, imajo naše proslave neki smisel, sicer nimajo nobenega.

vozu spojilo z morjem. Tedaj boš s ponosom zapelo himno sebi in soncu. Vendar tako rumenega sonca ne bo nikoli več.

En dan, samo en dan, ponavljajo bori. Nebo je še vedno rdeče, skoraj vijolično. Bog se je začudil tej svoji stvaritvi in legel na oblak, da bi jo pozdravil. Nasmehnil se je. Vendar je slišal pesem borov — en dan, samo en dan. Mor-da mu je bilo žal za to minevanje. Za minljivost vsega.

Bachove orgle molijo svojo veličastno molitev. Jutranji zbori so zapeli. Ljudje onemijo. Sonce! Najprej rožnato. Potem rdeče. In zdaj? Zdaj je rumeno. Jata golobov mu sfrči v naročje. Afrodita mu pošlje svoj poljub. In otroci tekajo za pisanimi metulji. Daj življenje, bodi še tako!

Vzšla si, moja mladost. Takó nebogljenja si se zdela, ko si bila komaj oblaček. Zdaj pa si sonce! Zaustavi svoj zlati voz, življenje, in mi ne odpelji sonca tako kmalu!

En dan, samo en dan, zapojejo bori. - Četudi!

Nič več nisem žalostna in planem med žarke. Pozdravljena, mladost!

Z velikanskim truščem je padlo in votlo je zazvenelo vsenaokoli. Izpod ogromnega debla je kriknilo. Pretresljivo in mogočno. Tako je prevzelo mladega človeka, da je utihnil. Ni razumel, kaj se godi, vendar je hipoma obmolknil. Drevo je kriknilo. Ni hotelo umreti. Ni mu bilo žal življenja na tisti čudoviti kraški jasi. Ni mu bilo žal, da so otroci rajali pod njim. Takó je kriknila smrt. In prevzelo je mladega človeka, da je umolknil. Novi občutki. Nova dimenzija. Bil je zvezdni utrinek v njegovi noči. In ta njegova noč je tudi moja noč. Utrinek! - Nova zvezda! Meglica, galaksija, vesolje, neskončnost. Nastanek nove smrti in novega življenja. Nastanek novega trenutka na tem zdolgočasenem svetu, polnem luči in — pepela. Samó glasba me še opaja, da ne ločim več, kje je luč in kje tema. Snežinka nežno stopica po električni žici. In moja mladost je spomin že sedaj, ko me spomini ne morejo še boleti.

Kako si želim biti deklica, deklica, ki je svinčeni prsti hudobije ne morejo doseči. Deklica z veliko knjigo pravljic ob sebi, z veliko žalostjo, z velikimi očmi, polnimi neuresničenih sanj, z veliko željo po ljubezni. Življenje, kakor nežnost bom zate, vendar ne pústi, da bi usahnila, da bi se zadušila. Predala se bom vrtincu veta, predala se bom morju in reki in oblakom in tebi, življenje.

Vendar spet vidim sence v soncu in v vetru in v vonju po poletju, ki je že mimo. Poletje, vse vroče in dišeče po morju in po malinah. Zdaj plešem v burji med morjem in vinogradi in borovci in med drevesi, ki padajo.

Kako daleč od mene so glasovi sveta, kako ne čutim več ničesar; samo krik drevesa me je predramil, kakor da bi ga bilo življenje prihranilo samo zame, da bi končno pozabila na žalost, na otožnost. Da bi me zdramilo in prisililo, da končno zaživim.

Zlat kolobar se je pokazal na nebu in naznanil novo leto. Življenje se je iztekalo in vendar hrepenelo vse dalje in dalje; vedno enako in vedno različno in takó nespremenljivo. In prisililo je mladost, da je zahrepenela po življenju, ki ni imelo več ničesar, da bi ji ponudilo. Mladost me je vzela v naročje, da sem zaživela v vsej polnosti. Končno! V vsem svojem revnem in vendar bogatem okolju Tržaškega zaliva. Moj-a knjiga s pravljičami je obležala nekje zelo daleč od mene. Morala sem zaživeti. Tu. V Trstu. V šoli. Doma in na svetu. Poskušala sem in ni mi uspelo. Vendar me moja zvezda sreče tudi tokrat ni izdala. In zaživela sem te, življenje, v vsej tvoji polnosti in popolnosti, ker sem vedela, da ti hočeš tako. Zdaj me obdaja luč. Vsa mladost se preliva v meni, očiščena in nova, vendar takó zelo moja. Moja, ker je del mene, ker je moja duša na poti proti življenju, proti srečanju z njim.

VLADIMIR KOS

Med štirimi očmi in telefonom

(v zahodnojaponsko mesto Óita.)

Odpri oči z menoj — za drobno brv, lahnó uslóčeno čez potok v travi, in dolgo pot s cipresami do trga, kjer vsak kvadrat je bel od ros višav:

glej, »Lena Kej« je vrezano v pročelje, čeprav je znotraj groba le še prah ... Prisluhni: ali čuješ kakor jaz, kako sladkó se gibom opic smeje!

Nikar ne reci: »Vse je le spomin!« Ker jaz še zdaj jo čutim čisto blizu, kako v ljubezni záte tiho gine, pribita — s tvojo nezvestobo v križ.

Óita je provinca in mesto, slovito po koloniji številnih opic, ki pričakujejo od turistov jedi.

Ime »Lena« umrle gospe kaže, da je bila kristjana, posebno ker je trpela združena z Jezusovim križem. Primeri zakonske nezvestobe niso tako redki, kot bi si kdo upal misliti.

Iščem igračo

PESMI, NAGRAJENE NA NATEČAJU MLADIKE

NOVO

20 novih strani
nova gospa
v novi obleki
je pozdravila
novo življenje
in zapela
novo pesem
na novo
je začela
nov je bil strah
nov je bil stud
nov je bil lak
na novih nohtih
nova misel
nov pogled
in nova gospa
se je
prenovljena
vrnila v
stari svet
kjer je
20 novih strani
pri priči porumenelo ...

POČASI

Počasi rasemo
iz
zoglenelih trav,
črne vode
in
gnojnega neba,
rasemo počasi
vase
in pozabljamo
počasi,
da so
stvari
izven našega kroga.
Zapiramo se,
rasemo vase,
strupena roža se
v pravljici
zastrupi z lastnim strupom.
Počasi.

REKLI SO MI

Rekli so mi,
da bodo
nekaj novega kupili;
kar ne bo v nasprotju
s prejšnjim
in da bo
voda
v črni tišini
širila
svojo temnino
v koncentričnih krogih.
Ti bodo rasli
postalali bodo
veliki
široki
polni
močni.

Tako,
nič več
novega ni na svetu.
samo čas

brzina
hitrost
čas
tek
dir
molk, ki rase.

O začetku že spet ni bilo govora,
zdaj je vsak začetek slaba navada,
konec pa slaba posledica.
In voda, zelo črna, motna mlakuža,
se bo posmehljivo širila
v koncentričnih krogih.

MED

Med zastarelim znojem
med stenjami in ščurki
med revščino in nehvaležnostjo
sedi v puščaovski vročini
pod edino palmo
ZLATI NASMEH.

GOVORIM

Jaz govorim,
ker se bojim.
Jaz govorim,
ker se bojim,
da bi strašila
spet razprostrla
svoja krila
nad mojo misljo.
Jaz se bojim
in zato govorim
o vremenu
o ljubezni
o smrti
o tem, kar delajo vsi.
Jaz govorim,
ker se bojim,
da bom morala
povabiti sebe
na resni razgovor.

NEKAJ

Nekaj časa
je preteklo
in roža
je ležala
na temni mizi,
mrtva.
Čas ni svoboda.

SOLZE

Diši po dimu.
Nad oskubljenim
grozdom visi
cunja.
Plahutanje peruti.
Kaplje rasejo
med vejami,
listje pozdravlja
z rdečim klobukom
sivega sprehajalca.

Simpatična znanka - sliva

Sončni žarki so igrali vsak dan tiše, kotlina se je kopala v nekakšni mlačni luči, ki ni bila več poletje, pa tudi ne jesen: to je bil čas, ko so na bodičastem grmovju zoreli kiselkasti sadeži temnomodre barve s hrapavo koščico namesto srca in si je bilo treba do krvi opraskati roke, preden si napolnil jerbašček, a je bilo vsekakor vredno žrtvovati nekaj kože za ta zadnji sočni dar poletja; vse je že šlo mimo: jagode in drnjule, drobno zeleno jabolko in hruška, vse je odcvetelo, dozorelo, vse so pozobale ptice, divjad in človek. Kmalu bo nastopila zima in dolge mesece bo v koči samo divjačina in kakšen krap, če bo mogoče okrog mostišča prebiti led in uloviti ribo. Toda za enkrat bo šel v slast še podpelnjak, na kamnu spečeni kruh, in pa one plave kroglice, ki preženejo najhujšo žejo in tudi sicer vsestransko potešijo. Zato si je kocinasta lepoticca ovila ledja s kožo divjega jelena, sedla v izdolbeno deblo in se ponesla na drugi kraj velike vode, kjer je spomladi videla cveteti plahte po medu dišečih belih zvezdic, pripetih na visoke nepočesane in temne grme, ki že od daleč opozarjajo: »Ne bližaj se, sicer ti bo še žal«. In treba je priznati, da znajo svoj sad tudi braniti, saj kar so risu kremplji in zobje, to so rastlini trni. Ali kljub trnom so se ti isti večer na mostišču gostili z mesom in divjo

češpljo in se počutili nad vse dobro in hvalili Peruna. In vsako leto ob zorenju sta mati in oče učila mladiče, kako smejo od tega grma pričakovati le darove in kako in katerih se jim je izogibati, ker prinašajo samo bolečino, ali celo smrt. Tako je živel rod za rod, in, če je bil mostiščar naš daljni prednik, ki je jedel sadje in pustil za seboj koščice, posodo in orodje v trebuhu zemlje, je modri sadež, ki ga je brala lepoticca, daljni prednik naše slive. In kakor si je človek od živali izbral psa, mačka, vola in kravo za tovariše, tako je med drevesi hotel imeti ob sebi tudi slivo: in tej se je godilo nad vse dobro v njegovi družbi, saj je zanjo skrbel z ljubeznijo, jo vzgajal in jo hranil z boljšo zemljo, tako da je s časom uvidela, da ji je trnje nepotrebno in ga je skoraj popolnoma opustila; obenem pa je hotela svojega dobrotnika poplačati za skrb in mu poklonila sad, ki je bil slajši, lepši, debelejši; ker je s tem zrastel tudi njen ugled, je človeka spremljala tudi potem, ko se je iz koč preselil v palače in postal izbirčen, siten in zahteven. Bila je vselej na višini. Čas votlin, mostišč in koč je za vselej davno minil. A kdo je bil srečnejši: mi ali kosmati, goli in neuki prednik, ki je živel, spal in jedel in delal vse, kadar in kakor se mu je zljubilo? On on on, desetkrat, stokrat on, ki je dremal

pod črto - pod črto

POLITIČNI SPORAZUM

Politika v poletnih mesecih že po tradiciji počiva in se razživi šele v prvi polovici septembra, ko začenjajo spet zasedati predstavniška telesa v naših krajevnih upravah. Letos pa je bilo nekoliko drugače, če ne drugega že zaradi dejstva, da je bilo treba speljati do konca težka pogajanja za sestavo novega pokrajinskega odbora na podlagi rezultatov junijskih volitev. Novi predsednik, mlad, agilen, Slovencem ne preveč naklonjen socialist Gianfranco Carbone, si je močno prizadeval, da bi sestavil čim širše zamišljeno koalicijo po vzorcu že pokopane narodne solidarnosti. KD ni hotela biti zraven ob aktivni

prisotnosti komunistov v odboru, ki jih je pa PSI hotela nujno imeti ob strani, da ne bi popolnoma izgubila stika z množicami delavcev in se tako izpostavila bolečim volilnim preizkušnjam v prihodnosti. Po mučnih pogajanjih je končno le prišlo do koalicijske in sestave novega odbora ob grotesknem ravnanju svetovalcev KD in stoičnem obnašanju KPI, ki sicer ni zastopana v odboru, a je polnopravni član koalicije, ki dosledno zavrača zgolj zunanjo podporo. Slovence v odboru zastopa samo Slovenska skupnost z Zorkom Harejem, kar je nov dokaz njene neovrgljive vloge v korist naše skupnosti. Sicer pa je še odprto vprašanje, ali bo tak odbor za-

res lahko stvarno upravljal pokrajino, medtem ko se po drugi strani dogovor med KD in Listo za Trst kar sam ponuja.

POLITIČNI LEVOKROG

Drug dogodek, ki je šel žal precej neopazno mimo, pa je preokret tržaške federacije KPI v zvezi s pristo industrijsko cono na Krasu. Zgodilo se je, kar so nekateri napovedovali že dalj časa. Komunisti so se namreč prilagodili večini tržaškega javnega mnenja in se med obiskom v Beogradu zavzeli za drugo lokacijo industrijske cone. Po nekaj letih je torej tržaški Kras postal neprimeren in

pod drevesom, potem ko je podrl jelena in ubil bobra, nato pa brusil novo orožje, on, ki ni še iznašel besede za inkvinacijo, emarginacijo živčih v velemestih, atomskega razdejanja, ni ti ni vedel, da jo bo moral enkrat najti, to besedo namreč. Blagor ti, mostiščar, ki si jedel divjo slivo, čeprav v strahu pred zvermi! Pomeni to prestop k onim, ki postavljajo civilizacijo na zatožno klop? Čeprav! Kaj pa nam je dala dobrega, civilizacija, a? Okužila nam je zrak in zemljo in vodo in sad te zemlje, zraka, vode, okužila je tudi slivo, da! To starosto zdravnih rastlin, naš lepi skromni »prunus communis« in v nam poznanem obdobju evolucije smo edini deležni tega nečednega početja, ki meji na blaznost. Kljub temu človekovemu početju pa vse človeštvo ne premore niti enega človeka, ki bi se hotel nekega jutra prebuditi in videti, da je čez noč vsa trava ovenela, vse listje odpadlo in drevje pomrlo. Zato pa, prunus, zapomni si, da moraš zeleneti, če že nočeš obroditi, vsaj ženi nove veje in lesketajoče, na žagico izrezljane liste, bodi z nami! In vsaj včasih nam pokloni plod.

SLIVA JE ZDRAVA

Kdo nam bo dajal hidrate in sladkorje, kdo škrob, kisline, vitamine, kdo rudninske raztopine! Saj znaš le ti iz mase zemlje ustvarjati ta čuda in ni ga še bilo »človeka-drevesa«, ki bi zmoget to, kar zmoreš ti: hraniti se z zemljo in nuditi drugim bitjem snov za življenje. Pa je kljub temu najti koga, ki zavija nos: češ, kaj mi bo pa sliva! Je domišljjav ta gospodar nad vsemi! »O, je, je!« Prikimal je sam prunus in zašelestel. Morda pa je bil aprilski veter, ki je odplaknil s krošnje val sladkega vonja, ki je

mamilo vseh mamil, tako da te ponese skozi blažene prikaze in občutja in tisti trenutek verjameš, da te bo s stolčkom vred dvignilo čez visoke krošnje in boš gledal na drevesa kot gledajo selivke in oblaki, ki jo vidijo cveteti pod nebom Japonske, Perzije, Kavkaza, Armenije, kjer je prvič pokukala iz tal in so jo potem vojaki samega Aleksandra Veliškega prinesli v Grčijo, od koder so jo Rimljani presadili na svoja tla, (zakaj bi jo pa imeli samo Grki!), ki so jo vzgojili že v dvanajst plemenitih vrst, ki so jih uživali s piščančjim mesom, in jih je sam pesnik Marcijal priporočal, ker da so zdrave. In to resnično so, če je res, kar pravi Jean Rostand, da je vsaka jed farmakodinamična in pravi zdravniški recept in da je za zdravje treba samo uginiti pravo, jed seveda. Kaj ni Karel Veliki izdal državne odredbe, »Kapitularije«, v katerih je določil celo rastline, ki naj jih podložniki gojijo in ni sam Leonardo da Vinci proučeval zelišča in njih zdravilnost? In tako cela galerija slavnih mož, ki nam še danes iz svojih portretov in rokopisov kličejo: »Jejte slive slive slive!« Saj spadajo v zvrst tistih petsto zdravnih rastlin, ki smo jih Slovenci poimenovali s približno šestisoč imeni, v čemer nas prekašajo menda samo Nemci, v absolutnem številu, seveda; to pa zato, ker so naša tla tako bogata na zeliščih, da je sam gospod Paracelsus, veliki zdravnik in prirodoslovec 16. stoletja, prihajal v Ilirijo in jih preučeval. Toda slivo so v privlačne lekarniške knjige zapisali, do zdaj, samo na naravo navezani Portugalci, pa tudi stvarni Nizozemci. Američani pa v povojnem času dolgo niso uživali sliv in bilo je treba organizirati neusmiljeno reklamno kampanjo, da so se zopet odločili zanje. Psihologi so ugotovili, da izhaja ta njihov odpor do sliv iz cele

pod črto - pod črto

to kljub prejšnjim utemeljevanjem in svetim zagotovitvam, da je ta cona edina rešitev za tržaško mesto in v stoodstotno korist slovenske manjšine. KPI je prej v celoti osvojila stališče SKGZ, da je namreč Osimski sporazum celovit dokument, ki ne trpi okrnitev in bi postavljanje vprašanja na prosto industrijsko cono spravilo v nevarnost celotni dokument, na katerem graditi novo sožitje med Italijo in Jugoslavijo ter med večino in slovensko manjšino na tej strani meje. Zanimivo pri tem je, da ni SKGZ zavzela v zvezi s tem komunističnim preokretom nikakega stališča, čeprav je prej preko Primorskega dnevnika in z vrsto zborovanj po Krasu stru-

peno obračunala z vsemi, ki so z različnimi utemeljitvami nasprotovali coni. Še enkrat je torej bila potrjena pravilnost stališč Slovenske skupnosti glede tega kočljivega vprašanja, ki je spravilo v nevarnost skupne napore v korist celotne narodnostne skupnosti. Sicer pa zgleda, da tako radikalna sprememba v gledanju komunističnega vodstva ni bila sprejeta brez bolečin in razdvojenosti. Kot smo slišali iz dobro obveščenih krogov, so člani osrednjega vodstva v tržaški federaciji KPI, ki so na liniji SKGZ, zelo vneto branili prvotno lokacijo proste industrijske cone in so bili prisiljeni popustiti šele, ko jih je preglasovala komponenta, ki ji je bolj

pri srcu volilna usoda KPI na Tržaškem. Škandalček torej. SKGZ je s Primorskim dnevnikom ostala tako osamljena in bo prej ali slej tudi sama morala javno korigirati svoje dosedanje gledanje. Kako bo to storila pa je njeno vprašanje in skrb propagandistov pri Primorskem dnevniku, ki so se dobesedno izčrpali, ko so prej tako zelo branili lokacijo cone. Morda zato zdaj že toliko časa molčijo.

FRANCO BASAGLIA

V Benetkah so zadnjega avgusta pokopali psihiatra, misleca in javnega delavca Franca Basaglio. Imel je

vrste nesimpatičnih pregovorov in primerjav, ki so nastali v zvezi z njimi. Toda pobuda ni zrasla iz skrbi za zdravje državljanov, pač pa za žep veletrgovcev.

Ivanke, Metke, Ane, Adriane, Ive, jejte vedno, vsak dan slive, za žametno kožo, svetlikajoče se oči in dobro voljo, zakaj vse to vam bodo prinesle, odnesle pa odvečno toliščo, čemernost in prepirljivost. Ko bo vaša slabša polovica osebno ugotovila vse te dobrodelne učinke, bo še sama segla po njih; ker se boste vsi odlično počutili, bo prilika za spore, nevihte in kisle obraze, občutno manjša.

Potem pa ne pozabite, da je tudi smola slive nekaj povsem drugega od tiste, ki jo imamo v službi, v zakonu, v ljubezni, v poslih: ta je namreč zdravilna in če je res, da nam kuhana v vinu zdravi bolno grlo, vročino in prehlad, lahko mirno rečemo, da nam slivina smola odganja vsakdanjo smolo. In ni vse: čaj njenih listov zdravi dlesni in jih prijetno obarva, tako da se lahko do ušes nasmehnete občudovalcu, ki izteguje vrat, ali seveda tudi občudovalki, ki hrepeneče obrača v vas oči. Za vse to se imamo zahvaliti skromni višnjevo vijoličasti eliptični stvarci, ki prinese na naše njive toliko bogastva, da smo kakor v Indiji Koromandiji, »kjer bomboni visijo raz veje.« Kaj, če so ti bomboni slive?

Nazadnje prinaša sliva še veselje: ne v žgani obliki, slivovki, ki žanje več žrtev kakor kuga v srednjem veku, temveč v obliki nesmrtnih cmokov iz krompirjevega testa. Je to vse? O, ni, ni. A če dodamo testu zriban olupek pomaranče in limone, pol žličke vzhajalnega praška, če slive namočimo v rumu, če damo v vsako slivo žličko sladkorja ali pa marmelade, če kuhane cmoke ne samo polijemo z maslom in drobtina-

mi, ampak posejemo s cimetom, sladkorjem in sesekljanimi mandeljni in damo vse v peč le toliko, da se pokrijejo s karamelom, o potem to niso niti več cmoki, ampak blaženost vseh blaženosti, zaradi katere je vredno žrtvovati tudi kilogram. Navzgor, seveda.

V pričakovanju svežih sliv pa si tako in podobno blaženost privoščimo v obliki suhih sliv. In če imate podstrešje, kjer se poleti temperatura suče okrog šestdeset stopinj, zapomnite si, da je to idealno za sušenje sliv.

VLADIMIR KOS

Nekje na nevidni meji

*Naenkrat
na tisti negibni, nevidni meji
opoldne,
kjer gledal sem ribiško ladjico,*

*kako se počasi, žareče - smehljaje
giblje
z valovi k obzorju
in dalje, v modrikast rob,*

*naenkrat
sem vedel, da vigred je v prejšnji noči
poletnemu času
pustila poljub v slovo.*

*Naenkrat.
Ne poizvedujte, zakaj ne dvomim.
Galeb se smejal bo,
kjer švignil je z ribo v svod!*

pod črto - pod črto

56 let. Odšel je potem, ko je uresničil svoj drzno postavljeni načrt, s katerim je dobesedno zrevolucioniral togo in akademsko zakostenelo psihiatrično znanost, jo prevetrl s totalno novimi pogledi in jo družbeno angažiral ter vrnil človekovo dostojanstvo tisočim nesrečnikom. V umsko prizadetem bolniku je videl polnopravnega človeka, ki ga družba ne sme zapirati v umobolnico, ker moti »normalno« vsakdanjost, temveč mu mora dati možnost, da normalno živi, ker je sama odgovorna za njegovo razosebljenje. To je terjalo veliko poguma in ogromno naporov. Še zlasti v Trstu, mestu površinskih medčloveških odnosov, v katerih je zla-

sti veliko priseljencev izgubljalo svoje korenine, obenem pa ni pridobilo novih vrednot. In prav v Trstu si je Basaglia upal odpreti umobolnico in tvegati začetni odpor tako preprostejših ljudi kot tudi meščanskih krogov, ki so v tem dejanju videli motilni element v ustaljenem, a že mitiziranem obrazu mesta »avstrijskega« reda. Ni šlo brez težav, pa tudi brez incidentov ne, in ideološkega izkoriščanja, in vendar je Trst po njegovi zaslugi postal model, če morda ne vzor, za ves svet, model, ki je Italiji dal nov, bolj človeški psihiatrični zakon.

Franca Basaglia se spominjamo tudi kot udeleženca na zaključni okrogli

mizi manjšinske konference l. 1974. Manjšine sicer ni razumel v narodnostnem smislu, kot bržkone tudi ni imel posluha za pogostoma deklarativne zahteve narodnostnih pravic, pač pa je globoko razumei emarginacijo posameznika in v njegovo korist vložil vso svojo zavzetost misleca in družbenega kritika. Trst mu mora biti brez dvoma hvaležen.

Morda bi nadaljevalce njegovega dela, med njimi je tudi več Slovencev, nekoliko kritično opozorili, da se le preveč posvečajo praksi in pozabljajo na širšo problematiko, saj bi njihovo izkustvo brez dvoma bilo koristno tudi na obsežnejšem družbenem dogajanju.

IZPIT

»Prvo vprašanje vam dajem na izbiro,« je zazehal vanj naveličani profesorjev glas.

Na izbiro? Te možnosti pa mu ni nihče ome-nil! V mislih je preletel kazalo debele knjige, ki je zaprta buljila vanj. V trenutku je prečesal spomin.

Kaj zna najbolje?

Ne, to je prelahko. S tem bi profesorja samo razjezil ... to je prebral samo enkrat ... to? ... to? ... To! Strah mu je postoteril hitrost odločanja. Profesorja je pustil že predolgo čakati.

Presedel se je na stolu, potem pa je postavil svojo ponudbo.

Kotiček ustnic granitnega obraza boga - pro-fesorja je preblisnil nasmešek. Ni si belil gla-ve, če je ironičen, spontan, hudoben; zatvorniča v njem se je že odprla in besede so mu kar same drčale z jezika v urejenih stavkih postula-tov in definicij.

Za trenutek se je ustavil in zajel sapo.

V ozračju je zahreščala disharmonična nota.

Profesorjev obraz se ni spremenil. Brezizraz-no kot lutka iz izložbe je gledal mimo njega.

Nekje ga je polomil.

Nič.

Naprej mora!

Kako se že zadevščina nadaljuje?

Spet je globoko zadihal, da bi pridobil trohi-co časa več.

Še v tretje bi poskusil, pa ga je odvrnilo živč-no trzanje profesorjeve obrvi.

Kaj bo pa zdaj?

Samogibno se je oprijel rešilne bilke vseh študentov, ki se znajdejo v škripcih. Z veščino, ki bi mu jo lahko zavidali najboljši sofist, je začel besedičiti v prazno, obkrožati bistvo v skrajnih mejah možnega.

V liceju se je tako rešil iz marsikatere kaše.

Obrv pred njim je trzala v še hitrejšem tempu.

Nenadoma je bilo profesorju dovolj.

S temnim glasom naveličanega človeka mu je postavil vprašanje iz čisto drugega poglavja. Ni bil kar tako univ. prof., ni se dal pretentati.

Sproti je požrl usako njegovo besedo in jo istočasno predelal v imena, številke, definicije.

Že ve, kaj hoče!

Poskusil je popraviti prejšnji klavrni vtis z lažno gotovostjo in sproščenostjo. V njem pa je vse vrelo in prekipevalo! Saj sploh ni čutil ne

svojega telesa ne oblakov smrdljivega tobačne-ga dima, ki ga je bruhal vulkan kolegov poslu-šalcev.

Vedel je samo, da mora odgovarjati, govori-ti in govoriti, pa tudi če se svet okrog njega se-suje v nič. Govoriti mora in rešen bo.

Spet je padlo vprašanje.

Težko in zlohотно se je zakotalilo v vodnjak njegove groze.

Zapičil je oči v hiške in možičke, ki jih je s svinčnikom spočernal profesorjev dolgčas.

Ni si upal dvigniti pogleda in prositi za mi-lost ponovitve vprašanja.

Po neki nerazumljivi logiki mu je bila vse-eno dana.

Z zagrizenostjo utapljučega je začel kot iz brzostrelke streljati formule in dokaze.

Še deset nabojev ima v šaržerju, ga je pre-blisnilo.

Potem pa ... ? — — — — —

»No, dovolj bo. Kar dobro ste se odrezali!« je z višav padel rešilni pas.

Dovolj?

Dovolj! mu je odpelo.

In teža grehov vsega sveta mu je zdrknila z ramen.

ALBERT MIKLAVEC

ZIMA

A danes
se hočem ustaviti
pri tem koraku,
kjer se zdi,
da se ustavijo
še sanje
kot pred plazom
skrivnosti.

Ta zima je dolga,
zelo dolga,
tako dolga...

Tukaj se veter igra
in poje:
lahko poješ
in jokaš
na ves glas...

Na življenjski cesti
je mraz
in dolgčas:
to je cesta,
ki je brez konca...

Nihče te ne bo slišal!

NIKO KOTNIK

PESMI

NEKJE STUDENEC ŽUBORI ...

*Nekje studenec žubori
in se šumeč pretaka
med kameni, čermi
in črno prst zamaka.*

*Nekje nekdo medli
kot šibek vitek slaka,
izčrpan obleži
na tleh ob robu tlaka.*

*Kdaj zastrmé oči
iz hrupa, vlage, mraka,
da Tisti jih zjasni,
ki ob vodnjaku čaka.*

TEŽKA JE POT

*Težka je pot do Tebe,
dasi si blizu in v nas —
kdor ne souraži sebe,
čaka zaman na Tvoj glas,
dasi v skrivnosti grebe,
išče zastonj Tvoj obraz.*

*Duh med materijo blodi,
bega iz mraka v temé —
bol le k Tebi nas vodi,
v smrti Te človek uzré.*

*Vržem ko žrtev se v plamen,
da mi odgrneš smehljaj —
prah zapečatil bo kamen,
duša bo našla nazaj
k Tebi in dihnila: Amen.*

LEPO JE ...

*Lepo je biti božji sin,
nositi v duši Jezusa —
prevzema me okus neba
kot orla zlati žar sinjin.*

*Teško je biti božji sin
v valovih mrzlega sveta —
v navalu črnih sil pekla
sem stenj gasnoč v plastéh temin.*

*Lepo je biti božji sin ...
Naj tvoja milost čudežna
srce presije mi do dna,
izžge stvari, snovi spomin.*

TI BOLJŠI SI ...

*Ti boljši si ko kruh in zrak,
omamnejši ko vonj zvezda
in tišji kakor modri mrak,
ki ustaja iz globin polja.*

*Ti dražji si ko sestra, brat,
bolj očarljiv ko soj oči,
sijočih mi ko zlat zaklad
med sence mojih grenkih dni.*

*Nihče ni boljši mi ko Ti —
čeprav si srčna mi Bridkost,
nihče mi bližji ni ko Ti —
čeprav mi večna boš Skrivnost ...*

NAJZVESTEJŠA

*Nimaš žametnih oči,
zlate mreže na laséh,
temnih, gostih obrvi,
tvoj smehljaj ni greh.*

*Tvoji prsti tko
mojega življenja prt —
ko končaš, mi daš roko
zadnja tkalka — smrt.*

Odrasle ŽABE ne pijejo, ampak vsrkavajo vodo neposredno skozi kožo. Ne grizejo: zobje jim služijo samo zato, da zadržijo pien. Tudi jezik uporabljajo predvsem za lov, ko ga zaženejo za muho. Njihove noge tudi niso organ za premikanje, ampak za skakanje.

Pljuča sicer imajo, ne premorejo pa prsnega koša, ki ga zato pri vdihavanju ne morejo širiti: v tem je skrivnost žabjega »napihovanja« ustne votline. Žabe tudi znajo prenesti več mesecev popolnega posta, neverjetne temperaturne razlike in skoraj popolno pomanjkanje kisika.

Kaj vse so z nedolžnimi živalicami počenjali raziskovalci žabjega življenja! Zakopali so jih za več tednov v zemljo, z ledenega mraza jih selili na žgoče sonce, jim puščali kri, vso kri in jo nadomestili s slanico... in trpežne žabe so ostale pri življenju.

Več kot sto milijonov let, kar tu bivajo, jih je res opremilo kakor malokoga za sovražno okolje.

»Ljudje le dozdevno naseljujejo isti svet, v resnici se prebija mo skozi nadvse različne svete.« Tako je po 15 letih bivanja med Indijanci Navajo zapisal jezikoslovec in etnolog Wiherspoon.

Presenetljive stvari, ki jih je odkril o njihovem življenju in jeziku, dolguje metodi — pohlevnemu in potrpežljivemu poslušanjju, ki je zamenjalo dosedanje vnaprej pripravljene, a zato še zmeraj hlastne intervjuje, ki so sobesednika potiskali v situacije, ki niso njegove, zato pa tudi izvabljali iz njega odgovore, ki so le delno njegovi.

Če se samo narahlo dotaknemo tega, kar je ta znanstvenik zabeležil o jeziku Navajo v začetni knjigi, moramo strmeti nad razlikami med njihovim in nam znanimi jeziki.

Samo primer! Izredno važna jezikovna kategorija jeziku Nava-

jo je gibljivost. Ta je podlaga za prvo najbolj grobo razdelitev v živa in neživa bitja. Živa bitja se naprej delijo v pokončna (človek, konj...), napol pokončna (sedeči človek ali pes...) in nepokončna, plazeča se bitja (kača, polž...). Neživa bitja so nadalje lahko »prosta« ali »vsebovana oz. spravljena« (odtod dve besedi za vodo: ena za prosto, npr. jezersko, vodo in druga za vodo, vsebovano v posodi).

Ta, za nas tako nepotrebna slovnična razdelitev, pa je komaj začetek! »Vsebovano« bitje je lahko v trdni posodi (sodu...) ali v gibljivi (vreči...). »Prosto« telo pa je lahko bolj (perje, volna...) ali manj (blato...) »razpršeno«, lahko pa je tudi »vezano trdno«. »Trdno« telo se lahko več ali manj enako razprostira v vse razsežnosti (kamen...) ali pretežno v eno — podolgovato telo (svinčnik...).

In kot da bi to ne zadostovalo, ločuje Navajo pri podolgovatih telesih še, če je to togo, kar je spet lahko ravno, upognjeno (lok...) ali plosko, če je prožno...

Vseh teh 15 kategorij — pravzaprav vseh nismo niti omenili — se da razvrstiti po večji ali manjši gibljivosti začenši s »popolnoma pokončnim živim bitjem« in končavši z »v posodi s trdnimi stenami vsebovanim neživim bitjem«.

Ob nekoliko bolj okrogli letnici 1980 se spomnimo, da so okoli 1480. leta izdelali v Italiji prve puške. Sto let pozneje so pripeljali v Španijo in s tem v Evropo prvi krompir. Še sto let pozneje, okoli 1680., so ugledali pod mikroskopom prve bakterije. Leta 1780 sta se brata Montgolfier prvič dvignila s svojim zrakoplovom v zračne višave. Približno leta 1880 je Edison preizkusil (takrat še ogljeno) električno žarnico. In samo 50 let nas loči od leta 1930, leta prve pokusne televizijske oddaje.

Si lahko zamišljamo svet brez pušk, brez krompirja, brez (poznovanja) bakterij, brez letenja, brez električne razsvetljave, brez televizije? Komajda in vendar natančno tak je bil naš svet pred 500 leti!

Neverjetno se sliši, a je vendarle res: vroča voda v zmrzovalniku (freezerju) hladilnika zmrzne prej kot mrzla! Prav tako pravijo, da se splača napolniti drsališče z vročo vodo, ker da ta prej zmrzne kot mrzla.

Pojav naj bi bili že davno opazili izdelovalci sladoledov, perice in drugi. Že kakih deset let se z njim resno ukvarja nekaj fizikov. Ti so se prepričali, da je res tako, ni pa med njimi pravega soglasja o vzrokih tega navidez protislovnega pojava.

Če na obodu kroga izberemo štiri točke in jih spojimo, dobimo četverkotnik. Ta bo imel, odvisno od naše izbire štirih točk, večjo ali manjšo ploščino. Vsakdo bo, mislim, rad pritegnil trditvi, da bo ta ploščina največja takrat, ko bodo štiri točke tvorile KVADRAT.

Če na krogli — torej v prostoru — izberemo osem točk in jih povežemo, bi po analogiji pričakovali, da bo nastalo telo imelo največje prostornino takrat, ko bo osem točk tvorilo KOCKO. In vendar ni res! Dokazano je, da je najbolj prostorno telo neko drugo, ki zaenkrat nima imena. Natančne oblike je temu telesu določil šele računalnik.

Da vzdržijo nizke vodne temperature, ki se v arktičnih morjih spuste še pod ničlo (zaradi soli, ki jih vsebuje, morje ne zmrzne pri nič stopinjah, ampak pri nižji temperaturi), vsebujejo nekatere tam živeče ribe snov, ki preprečuje zmrzovanje. Naj še tako obračamo besede, za kaj takega nimamo ustrežnejšega izraza kot RIBJI ANTIFRIZ!

Slovenski tržaški skavti in skavtinje so letos taborili v Beli peči in Globasnici

Pred odhodom domov še obložen kruh za popotnico in tabora 1980 bo konec.

Vsakoletni tabori pomenijo višek letnega skavtskega delovanja. Letos si je vodstvo organizacije zamislilo troje taborov za izvidnike in vodnice, dva pa za volčiče in veverice. Tabori za starejše so potekali od 21. julija do 4. avgusta, volčiči pa so taborili od 4. do 13. avgusta.

Po mnenju voditeljev že vrsto let ni bilo tako uspešnih taborov. Pokazalo se je torej za pravilno mnenje vodstva, da so manj številni tabori uspešnejši. Podobno se je izrazila tudi skavtska mladina ob povratku domov. Mnogi so namreč trdili, da bi še radi ostali pod šotori, ker je bilo v vsakem oziru lepo in zanimivo. Tudi najmlajši člani organizacije so na taboru imeli bogato in uspešno dejavnost: veliko skupnih iger, izletov, tabornih šol in sploh najrazličnejših možnosti, da so obogatili svoje znanje, izkušnje in razvijali svojo že itak bogato fantazijo.

Naj za kroniko navedemo kraje, kjer so bili tabori, in število udeležencev. Tabor A se je utaboril pri zaselku Ahlete nad Belo Pečjo. Tabor B v vasi Globasnica na Koroškem, kjer

so vzpostavili zelo tesne prijateljske stike z vaščani. Tabor C pa se je utaboril na zemljišču g. Müllerja v Beli Peči, kamor so po njihovem odhodu prišli volčiči in veverice, ki jih je bilo skupno z voditelji 114. Kot zanimivost naj povemo, da so na taboru C izdajali dnevnik (8 izvodov dnevno) Zafko novice, ki je prinašal dnevne zanimivosti s tabora, intervjuje, duhovno misel itd.

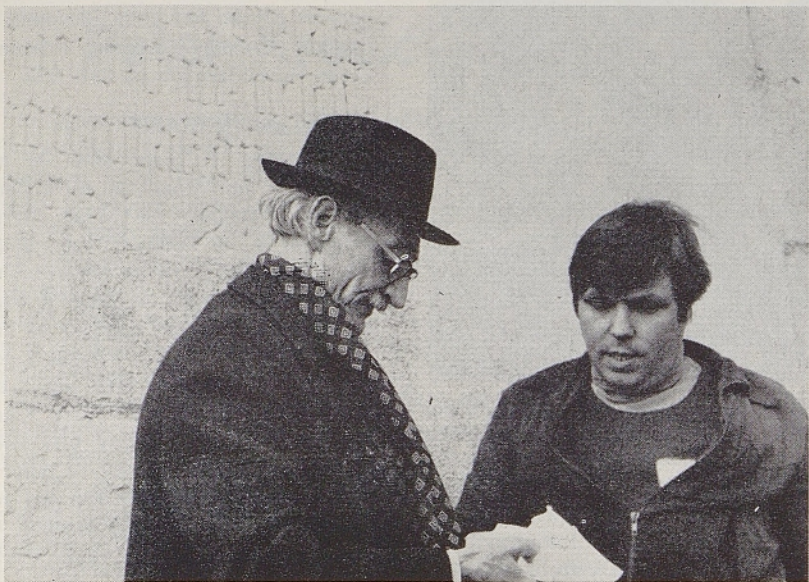
Na taboru A so bili skavti in skavtinje, ki so doma iz zahodnega dela Krasa ter skupina iz Mačkolj. To je bil najštevilnejši tabor, saj je bilo vseh udeležencev točno 60. Članov organizacije iz vzhodnega Krasa, ki so šotorili na Koroškem je bilo približno 45, prav toliko kot skavtov iz mesta in predmestij, ki so doživljali taborne dneve na taboru C.

To so v skopih obrisih podatki o letošnjih taborih tržaških skavtov in skavtinj. Za zaključek naj povemo, da se vodstvo v teh dneh že zbira in pripravlja letni program ter načrte za prihodnje delovno leto. Nameni in načrti so, kot zgloda, nadebudni; mogoče se bodo komu zdeli previsoki, nedosegljivi. Toda tako mora biti. Treba je stremeti za najboljšim, če hočemo kaj doseči, če hočemo nuditi naši mladini tudi kako vrednoto in ne samo prijetno družbo in zabavo, ki je potrebna, a ne bistvena.

Tako je bilo pri tabornem ognju v nedeljo, ko so veverice in volčiče obiskali njihovi starši.

Tako je bilo pri tabornem ognju v nedeljo, ko so veverice in volčiče obiskali njihovi starši.

**Prof. EMILIJAN CEVC
60-LETNIK**

Pred kratkim je v Ljubljani praznoval 60-letnico rojstva znani umetnostni zgodovinar prof. Emilijan Cevc, znanstveni svetnik pri Slovenski aka-

demiji znanosti in umetnosti in upravnik Umetnostno - zgodovinskega inštituta Franceta Steleta. Na našem posnetku prof. Cevc v Porčinjcu v Beneški Sloveniji kmalu po odkritju pozabljenega spomenika stavbarja Andreja iz Loke v jeseni 1977.

**Rezijanska ljudska pesem
na mednarodnem kongresu**

V dneh od 22. do 24. avgusta je bil v Čedadu prvi mednarodni kongres o zgodnji polifoniji v Furlaniji in Evropi: čedajski arheološki muzej hrani namreč zbirko srednjeveške večglasne glasbe, ki je za zbirko v S. Gallenu v Švici druga največja in najpomembnejša na svetu. Že v petdesetih letih sta muzikologa Pierluigi Petrobelli in Louis Lockwood vse čedajsko gradivo analizirala. Zdaj je končno pod pokroviteljstvom Družbe za razvoj zgodovinskih in umetniških študij v Čedadu prišlo do kongresa, ki je skušal razčistiti številne nelahke probleme v zvezi z vokalno cerkveno glasbo v Evropi od 13. do 15. stoletja. Poleg muzikologov iz Italije, Avstrije, Nemčije, Poljske, Švice, Francije, Anglije, Španije, Danske, Švedske in Zdru-

ženih držav so nastopili italijanski etnomuzikologi. Dr. Dragotin Cvetko iz Ljubljane, ki je bil povabljen, je moral sodelovanje odpovedati. Edini Slovenec na tem kongresu je bil Pavle Merku, ki je govoril o zgodnji polifoniji v rezijanski nabožni ljudski pesmi. Il Gazzettino iz Benetk je posvetil veliko pozornosti njegovemu predavanju.

LADKO KOROŠEC — 60-LETNIK

Pred kratkim je praznoval 60. rojstni dan znani slovenski operni pevec Ladko Korošec. S svojim življenjskim delom si je ta odrski umetnik postavil vsaj tak spomenik kot prezgodaj preminuli igralec Stane Sever, s katerim je prav tako delil veliko ljubezen do umetnosti in slovenstva.

**50-LETNICA
BAZOVIŠKIH JUNAKOV**

V nedeljo, 7. septembra, je večti-sočglava množica počastila pri spomeniku padlih na bazovski gmajni spomin ustreljenih junakov Bidovca, sodelovali igralci, peli pa so združeni Marušiča, Miloša in Valenčiča. Pri kulturnem sporedu so z recitacijami slovenski zbori. Slavnostni govornik na prireditvi je bil soborec bazoviških žrtev dr. Dorče Sardoč.

Na predvečer, to je na dan ustrelitve, pa je bila v bazovski župni cerkvi tradicionalna sv. maša v čast ustreljenih. Pri maši so sodelovali recitatorji in svetoivanski cerkveni pevski zbor. Na koncu maše pa je spregovoril še pisatelj Alojz Rebula. Njegov govor objavljamo na drugem mestu.

† PETER LIPAR

V Kranju je sredi poletja umrl skladatelj in zborovodja Peter Lipar, vodja zbora »France Prešeren« in ravnatelj glasbene šole v Kranju. Star je bil 68 let.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Slovenski kulturni klub je še pred začetkom nove sezone začel z delom. V začetku septembra je v Dragi pri Trstu pripravil dvodnevni tečaj, na katerem sta predavala Marij Maver in Sergij Pahor. Konec septembra pa je organiziral ekskurzijo na razstavo Forma viva v Kostanjevici na Dolenjskem z ogledom Jurčičeve rojstne hiše na Muljavi in stiškega samostana. Mladi, ki žele zdravo slovensko družbo in prijetno okolje v tržaškem mestnem središču, naj se oglasijo v klubu v ulici Donizetti 3 ob sobotah med 19. in 20. uro.

NAŠ IN MOJ ČAS

Julija je v Argentini izšla nova knjiga, zbirka filozofskih člankov z naslovom »Naš in moj čas«. Avtor je znani univerzitetni profesor dr. Vinco Brumen, izdala pa jo je Slovenska kulturna akcija.

Objavljamo posnetek z letošnje Kraške ohceti na Repentabru za spomin vsem tistim, ki so kljub slabemu vremenu pohiteli na grič in pripomogli k uspehu prireditve, v prvi vrsti seveda obema paroma, ki ju je takole ujel v svojo črno škatlo Mario Magajna.

Slovenska prosveta in Zveza slovenske katoliške prosvete

razpisujeta

VI. tekmovanje zamejskih amaterskih odrov

MLADI ODER

Tekmovanja se lahko udeležijo amaterski odri, ki delujejo v naši deželi.

Tekmovanje traja do konca leta 1980. Izid bo javno razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku februarja prihodnjega leta.

Skupine, ki se nameravajo udeležiti tekmovanja, morajo javiti svojo udeležbo enemu od obeh prirediteljev.

Predstave prijavljenih amaterskih odrov bo ocenjevala komisija, ki jo sestavljajo gledališki izvedenci in po en predstavnik vsake organizacije.

Mnenje komisije je dokončno in nepreklicno.

Za vsa podrobnejša pojasnila in prijave se je treba javiti na naslov SLOVENSKA PROSVETA, Trst, ulica Donizetti 3, tel. 768-189 ali pa ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSETE, Gorica, vialo XX Settembre 85.

† SERGIJ RADOVIČ

V začetku avgusta je v prometni nesreči umrl star komaj 42 let prof. Sergij Radovič, glasbenik in zborovodja iz Nabežine. Bil je več let dirigent zbora Igo Gruden in profesor na Glasbeni matici v Trstu.

»KRISTJANI IZ OČI V OČI«

Pred kratkim je izšla v Trstu knjiga »Trst - kristjani iz oči v oči«. Zbornik vsebuje sklepne dokumente in govore škofijskega zborovanja pod istim imenom.

ZORKO HAREJ — POKRAJINSKI ODBORNIK

V novem tržaškem pokrajinskem odboru, ki je bil izvoljen po sporazumu med KD, PSDI in SSK ob zunanji podpori KP, bo kot edini Slovenec v odboru zastopal slovenske interese Zorko Harej, izvoljen na listi SSK.

† Dr. MILAN STARC

V četrtek, 11. septembra, je na Kontovelu umrl znani in priljubljeni zdravnik, domačin dr. Milan Starc. Rodil se je na Kontovelu 29. junija 1917. Bil je vse življenje zaveden Slovenec in demokrat. Na drugem tržaškem procesu je bil obsojen na zaporno kazen, a se ji je izognil s pobegom v Jugoslavijo. Med vojno se je vključil v partizanske vrste. Kljub temu pa je po osvoboditvi leta 1945 predsedel več kot leto dni v zaporu. Rajni je bil zgleden družinski oče šestih otrok, a je kljub družinskim in poklicnim obveznostim redno sledil političnemu in kulturnemu dogajanju. Z njim smo se zadnjič srečali na Našem prazniku v Nabežini potem pa še na študijskih dneh Draga. Naj mu bo lahka domača kontovelska zemlja!

† AMALIJA ŽERJAL

Pri Sv. Ivanu v Trstu je 14. septembra umrla v 80. letu starosti gospa Amalija Vrabec - Žerjal, mati župnika Vilija Žerjala z Opčin pri Trstu. Doma je bila iz Pliskovice na Krasu in je vzgojila družino desetih otrok.

UMRL JE PROF. ANTON KUHELJ

V začetku julija je umrl v Ljubljani univerzitetni profesor in podpredsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. ing. Anton Kuhelj.

Prof. Kuhelj je bil naš ožji rojak, saj se je rodil na Opčinah leta 1902. Po prvi svetovni vojni se je naselil v Ljubljani. Tam se je posvetil znanstveno tehničnim študijem, znanju, ki ga je sebi in drugim vse življenje širil in poglobljal. Mednarodni ugled si je pridobil v elastični teoriji lupin, bil pa je tudi velik strokovnjak za turbinske stroje ter letalski konstruktor, pravzaprav pionir slovenskega leta!

Neprecenljivo je bilo njegovo delo na ljubljanski univerzi, kjer je poučeval preko 40 let in bil nekaj časa tudi njen rektor.

Kdor je, kot podpisani, imel veliko srečo, da ga je osebno poznal, je ob izrednem strokovnem znanju moral ceniti tudi nevsakdanje človeške vrline: pristrčnost, skromnost, strpnost, delavnost, čut dolžnosti, pravo in edino resnično, gosposkost: gosposkost duha.

Naj veliki Slovenec, znanstvenik in kristjan v miru počiva v svoji in naši slovenski zemlji!

Karel Bajc

MARTIN JEVNIKAR

Peter Krečič: Avgust Černigoj

Pri Založništvu tržaškega tiska je izšla monografija o umetnostni in življenjski poti tržaškega slikarja Avgusta Černigoja, ki je leta 1978 obhajal 80-letnico življenja. Knjigo je napisal Peter Krečič, umetnostni zgodovinar, ki se že kakih deset let bavi s primorsko umetnostjo in s Černigojem še posebej. O tem je napisal več razprav, predvsem pa je študiral ves njegov zapleteni razvoj ter ga prvič podal v razstavnem Katalogu, ko je Mestni muzej iz Idrije priredil za slikarjevo 80-letnico prvo izčrpno retrospektivno razstavo Černigojevih del. Istega leta, to je 1978, je razpravo iz Kataloga izpopolnil v delu Slovenski konstruktivizem in umetnostna kritika. Izšlo je v julijanski reviji Sinteza.

Knjiga je sestavljena iz treh delov. V prvem delu je Uvod in povzetek v angleščini, ki ga je prevedel Edvard Zajec, ter v italijanščini, ki ga je oskrbel Tullio Reggente. Sledi razprava o Černigoju, v tretjem delu pa je 80 strani slikovnih prilog v barvni in črno-beli tehniki iz vseh dob Černigojevega slikarskega ustvarjanja.

Krečičeva razprava je zelo temeljita, ker razkriva najzgodnejše Černigojeve ustvarjanje — njegov konstruktivizem, ki ga je »poskušal z veliko poguma, zanosa in predrzne retorike uveljaviti na Slovenskem v dvajsetih letih.« Iz tega obdobja se je ohranilo malo del, ker jih je umetnik daroval prijateljem in ker so raztresena po revijah, v katerih je sodeloval, in v gledališčih, za katera je delal scenarije. Krečič je vsa ta dela poiskal in jih vdela v Černigojev razvoj.

Druga težava je Černigojevo študiranje v Nemčiji. V jeseni 1922 je odšel v München, kamor ga je zvalila Karmela Kosovel, sestra pesnika Srečka, ki je tam študirala glasbo. Ker pa se mu je zdela Münchenska umetnostna akademija preveč konservativna, se je v jeseni 1923 preselil v Weimar in se vpisal na Umetnostno obrtno šolo, ki so jo na kratko imenovali Bauhaus. Tu je srečal dva znamenita umetnika: rektorja Walterja Gropiusa in znamenitega ruskega slikarja Vasilija Kandinskija. Černigoj sam

je izjavil: »Tisto leto sem na Bauhausu tako intenzivno delal, da lahko rečem, da sem postal bauhausovec šele potem, ko sem Bauhaus zapustil.«

V Weimarju je postal konstruktivist, pristaš tedanje umetnosti, ki je hotela povezati revolucionarno umetnostno obliko z družbeno revolucijo v Evropi in novimi medčloveškimi odnosi. Ker se je ruska revolucija predstavljala kot zastopnica konstruktivizma, so bili nekateri umetniki prepričani, da je ta umetnostna smer njen najbolj originalen, če ne sploh najbolj avtentičen izraz. Černigoj je postal navdušen in ekstremen konstruktivist in kot tak se je pojavil v Ljubljani in v času velesesja avgusta 1924 priredil svojo prvo konstruktivistično razstavo. Toda uspeh je bil skromen, ker ljudje na tak avantgardizem niso bili pripravljeni.

Černigoj se je še isto leto vrnil v Trst in se zaposlil v ladjedelnici, kjer je do 1936 barval in opremil ladje. Med zadnjo vojno je poslikal več primorskih cerkvá, po vojni pa je od 1946 do upokojitve 1968 učil na slovenskih srednjih šolah v Trstu.

Krečič spremlja celotno Černigojevo umetniško pot, ki je šla preko različnih umetniških smeri in tehnik. Vendar pa je imel pri tem težko nalogo, ker niso dostopne vse Černigojeve slike in tudi ni znano, kje so. Zato pravi sam, da je pregledal in popisal samo glavnino. Največ je našel na umetnikovem stanovanju v ulici Torrebianca, kjer šteje njegov opus »nekaj tisoč del: največ risb, akvarelov, grafik, manj oljnih slik in objektov«.

Najizrazitejše slike je Krečič ponatisnil v zadnjem delu knjige, ki šteje 80 strani. Vse slike je opisal in razložil, da imamo ob njih dovolj jasno predstavo o vsem Černigojevem ustvarjanju. Avtor šteje Černigoja med utemeljitelje moderne umetnosti v evropski razsežnosti.

Knjiga je napisana z velikim strokovnim znanjem, vendar tako nazorno in zavzeto, da je vsakomur dostopna in bo vsakomur odkrila vrednost tega slovenskega tržaškega umetnika.

Branko Babič: Ljudje in boji na Kozari

Med knjigami, ki jih je letos priložilo Založništvo tržaškega tiska Jadranskemu koledarju 1980, je tudi izvirna knjiga Branka Babiča **Ljudje in boji na Kozari**. Njen avtor je tržaški domačin, saj se je rodil 18. oktobra 1912 v Dolini pri Trstu in se že v mladih letih pridružil protifašističnemu delu. Zaradi preganjanja se je 1930 preselil v Slovenijo, v Maribor, kjer se je takoj pridružil revolucionarnemu gibanju. Ker so se starši preselili v Banjo Luko v Bosni in odprli trgovino z živili, je tudi sam odšel julija 1940 k njim in jim pomagal pri delu, istočasno pa je deloval v bosanski Komunistični partiji. Med vojno so ga

mobilizirali, a se je kmalu vrnil v Banjo Luko in se pridružil tistim, ki so junija pripravljali oborožen upor proti nemški zasedbeni vojski in Paveličevi Neodvisni hrvaški državi, ki je zasedla tudi Bosno.

Splošna vstaja se je začela po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo, Babič je odšel in ostal med partizani do konca vojne. In v knjigi opisuje prav delovanje v Bosanski krajini, kjer je bil pri partizanih sekretar okrožnega komiteja KPJ za Kozaro. Natančno opisuje priprave na upor, označuje glavne voditelje, ki so bili vsi komunisti, zato so vsi že v začetku jasno vedeli, da gre

za revolucijo in narodno osvoboditev. O tem piše na več mestih in pravi: »Tako organizirano ljudstvo je prežemala zavest, da se v boju proti tujcu, ki je prišel v deželo ropat, požigat in ubijati, hkrati bojuje tudi proti vsem domačim nazadnjaškim in izkoriščevalskim silam, ki so s svojo protiljudsko politiko odprle vrata fašističnim napadalcem. Ljudstvo se je dobro zavedalo povezanosti boja proti okupatorju z bojem za nove, naprednejše družbene odnose. Zato je narodnoosvobodilna vojna vedno bolj preraščala v revolucionarni boj ljudskih množic za spremembo družbenih odnosov, za novo ljudsko oblast.«

Seveda tega niso javno razglašali, zlasti v začetku ne, »ko še nismo bili vojaško in politično dovolj čvrsto organizirani. Zato je bilo treba taktizirati,« piše Babič.

Babič se je dve leti in pol zadrževal na Kozari, dolgem gozdnatem planinskem grebenu, ki leži južno od Save, med Bosansko Kostajniko, Bosansko Gradiško, Prijedorom in Banjo Luko. Po splošni vstaji julija 1941 so partizani dobro organizirali svoje čete in z njimi zasedli velik teritorij, zavzeli tudi Prijedor in napravili iz njega prestolnico svoje oblasti v Podkozarju. Toda Nemci in hrvaška vojska so Kozaro obkolili in jo zavzeli. Padla je polovica partizanov — 1.900, med njimi je bilo 500 ranjencev, ki so jih Nemci na mestu pobili. Veliko hujše pa so bile

žrtve med civilnim prebivalstvom: Nemci so odpeljali 60 tisoč civilistov v razna taborišča, med njimi na tisoče otrok, ki so jih ločili od staršev. Izmed teh jih je umrlo 25.000 in 8.900 otrok.

Po ofenzivi so se preostali partizani vrnili na Kozaro in jo ponovno zasedli in obdržali. Branko Babič je odšel novembra 1942 v Slovenijo in se pridružil slovenskim partizanom.

Babič je v knjigi opisal svoje delovanje na Kozari tako, kakor se ga spominja. Opisal je kraje in ljudi, s katerimi je sodeloval in se srečeval, najbolj pa so mu bili pri srcu preprosti in delavni bosanski kmetje, ki so stoletja trpeli pod raznimi oblastniki in so tudi med vojno največ žrtvovali. Bili so nezlomljivi, čeprav so živeli stalno v smrtni nevarnosti. Komaj so jih odpeljali, so se že vrnili in začeli popravljati požgane domove in preživljati partizansko vojsko. Brez njih bi ne bil nihče vzdržal na Kozari. Natančno opisuje tudi boje, čeprav ne gre za zgodovinski prikaz operacij, ampak za boje, kakor so jih doživljali navadni borci in kmetje.

Knjiga je napisana napeto in pretresljivo, tekoče in v lepem jeziku. Opremljena je s številnimi fotografijami voditeljev in z zemljevidom Bosanske krajine. Ta Babičev tekst je prej izšel kot podlistek v Primorskem dnevniku.

Z VSEH VETROV

Nemška filmska igralka Maria Schell je poklonila materi Tereziji iz Kalkute 500 tisoč nemških mark. Filmska igralka je izjavila, da je po televiziji zvedela za človekoljubno delo misijonarke.

Borba za barvo. Devet držav Evropske gospodarske skupnosti se je po šestih letih zedinilo za skupni »Evropski potni list« in njegovo barvo. Ta bo lilast.

Po skrhanju tretjega zakona z Rusom Kauzov je grška bogatašinja Kristina Onassis sklenila, da se umakne v pravoslavni samostan, kjer se bo posvetila molitvi, postu in ponižnim delom. Če bo še sledila naročilu: »Prodaj, kar imaš, razdeli med uboge in hodi za menoj ...« bo morda našla mir.

Huda jeza. Nedavno smo brali o hudi jezi nekaterih učiteljic. Imajo svoj prav. Danes pa moramo zabeležiti novo »dresuro«. Neka učiteljica je narekovala učencem V. razreda, da ima Nemčija naslednja mesta: Bon, Monako di Bavijera, Stokarda, Dresda, Amburgo ... Pa recite, da jih ne dresirajo dobro.

Priznanje Fulviu Tomizzi. Prof. Diego de Castro predstavlja pisatelja F. Tomizzo, da je »scrittore cattolico croato che scrive noiosamente in italiano ...« Avstrija pa je istemu pisatelju podelila visoko nagrado, za katero bi se obznil tudi Diego de Castro, tako denarno kot moralno ...

Ocene

BOGUMILA DOLJAK

V prostorih letoviščarske ustanove devinsko-nabrežinske občine je junija razstavljala ga. Bogumila Doljak. Umetnico že poznamo z razstav domačih skrinj, katere zna gospa Bogumila izvirno okrasiti. Na zadnji razstavi v Sesljanu pa se nam je predstavila s posebno tehniko in izvirnimi idejami. V velikem razstavnem prostoru je na podstavkih kraškega kamna razstavila svoje lesene kipce iz orehovine, jesenovine in češnjevine. Vsi kipi so nekaj posebnega in so idealizirani. Imajo pa eno skupno lastnost, ki bi jo lahko imenovali: hrepenenje. Ko

V krožku za kulturo in umetnost v Trstu so pred dnevi predstavili knjigo prof. Bonamore »Disciplina giuridica delle Istituzioni scolastiche a Trieste e Gorizia«. Dva univerzitetna profesorja in pisec sam so samevali med osmimi Slovenci in šestimi Italijani. Kje je slovenska smetana in zanimanje za naša vprašanja? V Gorici pa je bila dvorana polna in so poslušalci vztrajali stoje nad dve uri.

govorimo z umetnico, ki se razživlja med razstavljenimi kipci, vidimo iz njenih gest in pogledov, da je dala v vse razstavljene kipce zares del same sebe. Med njimi se počuti, kot bi bili njeni živi otroci, le da jih zakriva rahla tančica in da so nemi. To so kipci, ki ponazarjajo: nevesto, veselje, pevko Callas, ribičevo ženo, Španko, plesalko, Primičevu Julijo, Lepo Vido. Posebnost sta tudi skupini bazoviških mater in angelov-pevcev. Nežnost, vitkost in rahlost kipcev izpričujejo ženskost in milobo. Bazoviške žene in Lepo Vido bi lahko prenesli na kamen in bi bile lep okras pred spomenikom bazoviškim žrtvam, Lepa Vida pa spada v sesljsko-devinsko okolje in bi bila tako ovekovečena na kraju njene izvirnosti.

Čuk

na Obelisku

Agencija za pomirjenje živcev

OKROŽNICA ČUKA

SLOVENSKIM ZAMEJSKIM UČITELJEM

V vednost: 1) ravnateljstvom
2) Sindikatu slov. šole

Dragi slovenski učitelj,

Cankar je velik pisatelj, ni pa veliko prav vse, kar je napisal. Tako je na primer za naš atomsko-samoupravni vek težko sprejemljivo vse, kar je v zvezi s krščanskim misticizmom. Zato se je SR Slovenija že pred časom lotila hvalevredne naloge, da v berilih za osemletke Cankarja demistificira. Na primer: Cankar: »Nato sem legel v travo in sem molil, da bi umrl.« SR Slovenija: »Nato sem legel v travo in si želel, da bi umrl.« (Umrli sem tako in tako: komentar ČUKa). Sledeč temu zgledu ČUK poziva slovenske učitelje, da tudi sami opravijo v Cankarjevih berilih prepotrebno očiščevalno akcijo.

Da bi jim pri tem po svojih močeh pomagal, prilaga za prvo silo naslednji slovarček z ustrezno spremembo:

božič, velika noč, prazniki, ko se vračajo zdomci cerkev silos
pokrižati se popraskati se po čelu
poklekniti na eno koleno popraviti si hlačnico
poklekniti na obe kolena iskati izgubljeni gumb
kadilo smog
brevir sanjske bukve
križev pot krožni stenčas
dar uboge vdove samoprispevek proletarke
Judeževi groši devizna malverzacija
preganjanje kristjanov prevzgoja nepoganov
romanje trimčkanje
božja pot počasni jogging
procesija z lučkami ročna elektrifikacija
svetniki subjektivne sile reakcije
post prekinitev jela
Hvaljen Jezus smrt fašizmu
potrpljenje je božja mast potrpljenje je italijanska margarina
avemarija večerna sirena
nebesa kjer dobijo domicil poštenjaki
vice kozmična čakalnica
pekel Kampučija
Janez Svetokriški Janez Vipavski
veroučna soba idejna garaža
Bog pomagaj! Svobodo narodu!
Vrhnika, Bog s teboj! Vrhnika, Marx s teboj!

SLOVENSKA RTV POSNEMA POLJSKI ZGLED

Prejeli smo in radi objavljamo:

Vključujoč se v novo razpoloženje naprednega sveta bo slovenska RTV dne 32. oktobra ob 9h prvič oddajala slovensko nedeljsko mašo za katoliške vernike Socialistične republie Slovenije. Mašo, ki jo bo daroval mariborski škof dr. Vekoslav Grmič, bo oddajala v direktnem prenosu iz ljubljanske stolnice sv. Miklavža. Pred mašo bo pomen dogodka podčrtal sekretar KPS Franc Šetinc, sodeloval pa bo zbor slovenske RTV z orkestrom Slovenske filharmonije.

Vodstvo RTV Ljubljana

pisma pisma

ditev gledališča, a kar se tiče slovenskih šol, so italijanske oblasti izredno skope. Komu bo igralo slovensko gledališče, če ne bomo imeli urejenega slovenskega šolstva? V Ronkah, kjer je bila leta 1955 ukinjena slovenska osnovna šola, se je letos prijavilo za pouk sedem otrok. Danes,

4. oktobra, ko to pišem, še ne vemo, ali bodo šolo odprli ali ne. Za dva (!) italijanska otroka v Medji vasi, pa so jo odprli. Zakaj proti taki dvojni meri ne protestirajo naše napredne organizacije, sindikati ... Slovenska skupnost je protestirala, a kje so drugi? Zakaj molčijo? Z izgovorom šolskega centra so v Miljah ukinili slovensko šolo, zaščiten po memorandumu. Slovenske šole ukinja tudi napredna občinska uprava v nabrežinski občini, češ da i-

majo premalo otrok in se jih bolj splača voziti v sosedne vasi. Vemo, kako to negativno vpliva na nekatere starše, ki so premalo zavedni in se izgovarjajo, da je italijanska šola pač bližja. Po tej logiki bi lahko imeli za Slovence na vsem Tržaškem samo dve ali tri šolske centre, za enega ali dva italijanska otroka pa bi na Krasu odpirali nove šole, kakor so jih že.

(Podpis)

č 67
II 117 986 1980

zasmehindo

998530726,8

COBISS

Pred gostilno je stal mercedes, za njim pa fičko. Lastnika sta istočasno stopila v avto in se odpeljala. Po nekaj kilometrih je lastnik mercedesa opazil, da je fičko tik za njim in da mu trobi in mežika z lučmi. Zdelo se mu je za malo in je pognal mercedes na vso moč. Toda fičko je bil še vedno tik za njim. Vozniku mercedesa je bilo dovolj. Ustavil je avtomobil in nahrulil fičkovega voznika: »Rad bi vedel, kakšen motor imate.«

»Jaz pa bi rad vedel, kdo je najina avtomobila zvezal,« je odgovoril drugi, ves zelen od strahu.

Profesor je poklical v solo očeta nekega dijaka.

»Žal mi je, a prisiljen sem dati vašemu sinu nezadostno: prepisal je od svojega soseda.«

Oče ugovarja: »Pa če je bil odgovor pravilen ...«

Profesor: »Že, a drugi je bil napačen.«

Oče: »Ja, no, kdo pa se kdaj ne zmoti ...«

Profesor: »Že, že, a na tretje vprašanje je sosed odgovoril: ne znam odgovoriti. Vaš sin pa je napisal: Tudi jaz ne.«

MLADIKA

razpisuje natečaj za zunanjo opremo prihodnjega letnika revije. Pri izdelavi predlogov so avtorji prosti, upoštevati morajo le sledeče pogoje:

- sedanji format revije ostane isti (20x28 cm);
- ime MLADIKA naj bo po možnosti tik pod zgornjim robom;
- platnica naj bo v dveh barvah, od katerih je ena črna in stalna;

č) predviden naj bo stalen prostor za aktualen fotografski posnetek.

Nagrada, ki znaša 100.000 lir, je ena sama in nedeljiva.

Komisijo sestavlja uredniški odbor.

Osnutke je treba poslati v zaprti kuverti, opremljeni samo s šifro ali geslom, na naslov Mladika, Donizettijeva 3, Trst, do 15. decembra letos.

Podatki o avtorju naj bodo v posebni kuverti, opremljeni z istim geslom kakor osnutek.

Počitniški dom »Pri sestrah«

vas vabi na Belopeška jezera

Naslov: 33010 BELA PEČ - FUSINE V. R. via Laghi 1
Telefon 0428/61027 - 059/695791

Od obrtniških izkušenj
v trgovinsko dejavnost

POSEBNI POPUSTI !!!
OBIŠČITE NAS !!!

Korsič

Anton Korsič

- Serijsko pohištvo
- Pohištvo po meri
- Preureditve

T R S T

Prodajalna:
ul. S. Cilino, 38
telefon 54390

Dom in delavnica:
ul. Damiano Chiesa, 91
telefon 571326

»Vane je pravil, da je poznal svojo pra-pra-prababico.«

»Laže!«

»Ne, samo jeca.«

»Ne bom jedel polente!« vpije Marko.

»Moraš!« zavpije mama.

»Ne smeš tako s silo,« se vmeša očka. »Naj sam izbere!«

»No, prav,« se vda mama.

Očka pa: »No, Marko, izbiraj: ali poješ polento ali pa te pretepem!«

»Nič ni gršega, kot če si samski: nikogar nimaš, da bi z njim delil skrbi.«

»Daj no mir, kakšne skrbi pa sploh lahko imaš, če si samski!«

»Le kaj gledaš tako zabodeno tisto plavolasko? Meni gre na živce. No, pomisli, le kaj bi ostalo, če ji vzameš tiste plave lase?«

»... Najlepša plešasta ženska na svetu!«

Listnica uprave

Uprava MLADIKE je odprta ob ponedeljkih od 19. do 20. ure, ob četrtek od 10. do 12. ure ter ob sobotah od 19. do 20. ure.

Priporočamo, da pravočasno sporočate spremembe naslovov, če je naslov, na katerega prejimate revijo, zgrešen ali nepopoln. To lahko storite pisмено ali po telefonu. Če prejimate dvojnike, vrnite poštarju nezaželeni izvod. Za to pozornost se zahvaljujemo!

Podporno naročnino so nakazali:

G.a PERTOT, Mario KRALJ, Mirka KOŠUTA CVIJOVIČ, Justa TERČON, Maks ŠAH, vsi iz Trsta, Igor FRANKO iz Gorice ter N.N. iz Slovenije (1000 Ndin).

Za tiskovni sklad so darovali:

NN iz Nemčije 50 DM, Jože Šuligoj 2000 Lir, Ignac Marc 1500, Aleksij Pregarc 3000, NN iz Ljubljane 300 Ndin, Mira Dobovšek 50 Ndin, Edi Gobec 3 dol.

Anton Sandalj iz Trsta je daroval za Mladiko in za Društvo slovenskih izobražencev po 25.000 Lir.

V spomin na dr. Boga Senčarja daruje za tiskovni sklad Mladike družina Bajc 10.000 lir.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo!

CENA 700.- LIR